

DEBRECZEN

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL ÉS NYOMDA: DEBRECEN, JOZSEF KIRALYI HERCEG-UTCA 1. TELEFONSZÁMOK: 7-89. SZ. (SZERKESZTŐSÉG), 7-88. SZ. (KIADÓHIVATAL ÉS KÖNYVNYOMDA).

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ

ELŐFIZETÉSI ARAK: HAVONTA 3 P, NEGYED-ÉVRE 9 P, FELEÉVRE 18 P, ÉVENTE 36 PENGŐ. KÜLFÖLDRE: A FENTI DIJAK KETSZERESÉ. EGYES SZÁM 14 FILLER, VASÁRNAP 24 FILLER.

16 OLDAL

VI. ÉVFOLYAM, 222. SZÁM.
1929 OKTÓBER 1. KEDD.

12 FILLER

Horthy kormányzó: az ország helyzete tulságosan nehéz ahhoz, hogy a sötétbe- ugrást megkockáztathassuk

„Ha a munkásság soraiból kiemelkedik majd egy-egy magyar MacDonald, Henderson és Snowden, akkor nyugodt lelkiismerettel lehet őket is a kormányzás részeseivé tenni. — A falu népének történelmi szerepe.

A kormányzó beszéde Makón.

Horthy Miklós kormányzó vasárnap Makón a hősi halottak emlékművének leleplezési ünnepélyén olyan böles és nagyfontosságú beszédet mondott, mely minden jó magyar ember érzését vizsgálja az államfő ajkán. — A mai politikai viharok zürzavarában irányt mutat a kormányzó és óta inti a nemzetet a sötétbeugrástól, találó szavakkal körvonalozza azokat az elengedhetetlen feltételeket, melyek a munkásság képviselőinek a kormányzásban való részvételénél a nemzet érdekében elengedhetetlenül szükségesek és végezve, de nem utójára rámutat a falu népének nagy történelmi hivatására. — A kormányzó beszédének mindenestre meg lesz az a jótékony hatása, hogy az utóbbi hetekben már-már tulhevessé vált politikai hullámokat lecsillapítja.

A kormányzó makói utjáról az alábbi tudósítás számol be:

Horthy Miklós kormányzó vasárnap délelőtt megjelent a makói hősi halottak emlékművének leleplezési ünnepségén. Scitovszky Béla belügyminiszterrel, Purgly főispánnal és Nikelsky polgármesterrel az élén a vármegye és a város előkelőségeinek hatalmas küldöttsége fogadta és üdvözölte a kormányzót, aki a leleplezési ünnepségen a következő nagyjelentőségű beszédet mondotta:

— A hősök, akiknek dicső emléket ünnepeljük, vérük hullásával mutatták meg, hogy e haza fiában évszázadok nehéz küzdelmétől megedzetten, elevenen, elpusztíthatatlanul él a nemzeti gondolat ereje. Legnagyobb emberi kincsüket, életüket áldozva a hazáért, hősiességükkel az egész világ előtt becsületet szereztek a magyar névnek.

— Ez az emlékszóbor nemcsak hirdeti nekünk az áldozatos tettek magasztos emlékét, hanem állandóan számonkéri tőlünk, hogy

méltók maradtunk-e azokhoz, akik a haza iránti hűbetelességek önzetlen teljesítésének szent örökségét hagyták reánk.

Akkor a haza önfeláldozást követelt, ma csak áldozatokat, akkor mindent kockáztató bátorsággal kellett beszűletet szerezni a magyar névnek, ma kitartó, szívós munkával. Csak az közeledhet méltóan, nyugodt, férfias öntudattal

ehhez az emlékszóborhoz, csak az mondhatja el magáról, hogy a hősökkel szemben megtette a kötelességét, aki erejéhez és tehetségéhez mérten kivészi részét azokból az áldozatokból és abból a munkából, amely fajunk jövőjének újramegalapozásához vezet.

— Hogy e munkában a kezdet mérhetetlen nehézségeit sikerült leküzdenünk, azt annak köszönhetjük, hogy egy hatalmas politikai párt lehetővé tette a kormányzat állandóságát. Az ország helyzete

még ma is tulságosan nehéz ahhoz, hogy a jelenlegi állapo-

tom erőszakosan változtatni akarjunk és a sötétbeugrást megkockáztassuk.

— Ha a munkásság soraiból kiemelkedik majd egy-egy magyar MacDonald, Henderson és Snowden, akikben meglesz a szükséges képzettség, tehetség, széles látókör és szilárd jellem, akik átérzeve fajuk és hazájuk érdekeit, azok mellett erős nemzeti érzéssel és elszánt bátorsággal szállnak sikra, mint az angol munkásság e nagy vezérei tették azt Hágában,

akkor nyugodt lelkiismerettel lehet őket is a kormányzás aktív részeseivé tenni.

— A falu népe fajunk gerince, ereje, ősforrása, akikkel egynek érzem magama vágyaikkban, reményeikben, haladásra való törekvéseikben és a magyar föld szerelében. Remélem, hogy sohasem fognak áldozatul esni olyan törekvéseknek, amelyek végeredményben arra irányulnak, hogy őket nemzeti műveltségük kiforgassák. Maradjanak ők továbbra is: büszkék és magyarok.

Ugy mint eddig, fogjanak kezét ezentul is azzal a történelmi kö-

zéposztállyal, amely ezer éven keresztül irányította ennek az országnak sorsát és amely vele együtt van hivatva ezentul is a nemzetnek irányt adni. *Ha valaha valamely felforgató irányzatnak sikerülne bennük a magyarság egyetemes érdekeinek átérését megingatni és őket nemzeti érzésükből kivetkőztetni — akkor vége Magyarországnak!*

— A nagy magyar mult és a hősök kiontott vére mandnyájunkat arra kötelez, hogy *tántoríthatatlanul kitarssunk ama szent eszmék mellett, melyek a magyarságot egy évezred viharai között megóvták a pusztulástól.* A hősök iránt érzett kegyelettől áthatva, a hősök iránti kötelességet mélyen átérzeve, készséggel adom meg az engedélyt az emlékmű leleplezésére.

A kormányzó beszéde során többször hangzott fel a tömeg helyeslése, éljenzése, a végén pedig hosszantartó ünneplésben és éljenzésben részesítették az államfőt.

A emlékműre az első koszorút a kormányzó nevében Koós Miklós alezredes, első szárnysegéd helyezte el.

Bethlen miniszterelnök nagyfontosságú nyilatkozata a demokrációról, a bel- és kül- politikai kérdésekről és a revízióról

Inke, szept. 30. Bethlen István gróf miniszterelnök részletes interjút adott a sajtó nála járt munkatársának az aktuális politikai kérdésekről:

— Ami a parlament munkáját illeti, — mondotta Bethlen miniszterelnök, — azt a minisztertanács van hivatva megállapítani. A nyári szünet alatt a törvényjavaslatoknak egész sorozatát dolgozták ki a kormány tagjai, amelyek a kormány programjának és a tett ígéréseinek megfelelnek. A míg a minisztertanács a program végleges megállapítása tekintetében állást nem foglal, addig erről nem nyilatkozhatom.

— Megkapta-e excellenciád Baltazár püspök tizenkét pontját és mi a véleménye kegyelmes urnak erről az akcióról? — kérdezték a hírlapírók.

— Informálva vagyok arról az akcióról, amelyet Baltazár püspök ur politikai téren indított és a melynek folyamánaképpen ő egy programot állított össze 12 pontból, amelyet kézhez kaptam. Azt a kérdést intézte hozzám, hogy személyesen tájékoztassam felfogásomról. Ez a napokban meg fog történni és természetesen nem tartam magamat hivatottnak arra, hogy addig, amíg a tájékoztatás az ő szemérvéhez adresszáva még

nem történt, a nyilvánosság előtt nyilatkozzam.

— Ami magát az akciót illeti, az, nézetem szerint, egy láncszem abban az akcióban, amely arra irányul, hogy a kormány demokratikus törvényjavaslatok benyújtására és politikájának demokratikusabb irányba való vezetésére akarja serkenteni. De ez a törekvés csak látszólagos. Hiszen azoknak, akik a kormánynak szemrehányást tesznek amiatt, hogy nem halad eléggé demokratikus irányban, nem az a céljuk, hogy a kormány ezt megtegye, hanem az, — hogy a kormányt ilyen jelszavak segítségével a nyeregéből kiemeljék. Aki nyílt szemmel nézi az eseményeket és egyesek mozgólódását az országban, az tisztában lehet azzal, hogy a cél nem az első, hanem a második.

— Magának a kérdésnek a lényegére vonatkozóan több ízben nyilatkoztam már. *En megcsüggenőnek tartom az országra nézve, hogy megváltoztatnák egyes külföldi emberek az ország közállapotáról, akik azokat alig ismerve, de helybeli politikusok által félrevezetve itélik meg a helyzetet.* — Ezáltal nyilatkoznak lekicsinyelő módon az országról olyan formában, amely talán kulturában hátramaradottabb önálló politikai

irányzattal nem bíró országban elfogadható, de egy ézeréves történelmi multtal, politikai és parlamentaris tradíciókkal bíró országban, mint Magyarország, nemcsak elfogadhatatlan, de egyenesen megcsüggenítő, ha azoknak súly, befolyást és értéket tulajdonítanak.

— *Mi magunk vagyunk hivatva közállapotainkat megítélni és nem a külföld szemüvegén keresztül szabad az ország közállapotait megítélnünk.* A legutolsó fogásnak tartom a politikában azt, ha külföldieknek helytelen intenciója alapján, ő általuk tett nyilatkozatokra és nem reális argumentumok révén akar valaki a magyar politikában sikerhez jutni. Harcoljunk ki magunknak a magunk céljait egymás között, de ne avassunk bele külföldieket belpolitikai harcainkba. Ezt követeli a magyar szuverenitás elsősorban és az az önérték, amelyet minden politikus kell, hogy nemzeti szempontból érezzen, amikor közdologhoz hozzá szól.

— Nem kívánok ezekkel a nyilatkozatokkal polémiaba bocsátkozni, amennyiben külföldiektől származnak, mert, hogy ilyenek történnék azt illetéktelen beavatkozásnak tartom a magyar belpolitikába és ennek folytán az ezek-

kel való polémiát is kerülnöm kell. Szívesen harsba szalok azonban mindazokkal az argumentumokkal, amelyeket belföldi tényezők a maguk céljai alátámasztására felhozhatnak és amelyekre vonatkozóan már több ízben nyilatkoztam is.

— Ami már most a demokratikus fejlődés lényegét illeti, több ízben hangoztattam magam is, — hogy fokozatosan és rendre a közszabadságok terén, sőt a választójog terén is ebben az irányban kell fejlődünk.

Köstem és azok között tehát, akik siettetnek, nem a lényegben van differencia, hanem a tempó kérdésében.

Hogy tilkos választójog lesz-e, az nem kétséges. De ezt fokozatosan kell keresztül vinni és akkor, amikor ez nem járhat többet katasztrófális visszahattással parlamenti életünkre és ezen keresztül a nemzet életére.

— Hiába fogja Magyarország a tankönyvekben tanított legdemokratikusabb intézményeket behozni, ha ezeknek érvényesülése mellett nem bír majd rendet tartani a maga portáján. Ez nem az elvek, ez a gyakorlati politika megítélésének kérdése.

Az elvekre és célokra — ismétlem — egyet értünk, de vándorkalom magamnak azt a jogot, sőt többet mondok, kötelességem, hogy a gyakorlati politika szemszögén keresztül látva, azt a tempót tartam be az elvek érvényesítése terén, amelyek mellett az ország közállapotainak békéjét és nyugalomát fenntartani nem lehet.

Nem kívánom és az országra nézve a legnagyobb veszély volna, hogyha újabb olyan parlament — vagy annál sokkal rosszabb parlament ülné össze mint amilyen 1919-ben, az összeomlás és forradalmak után az általános tilkos választójog alapján összeült. Az elcséggemnek sem kívánom, hogy az én helyemen legyen köteles akkor az országban rendet tartani.

A revízióról is nyilatkozott a miniszterelnök.

— Tisztában vagyok azzal, hogy az őszi kampány folyamán ezekről a kérdésekről még sok szó fog esni. Lesz alkalmam tehát és lesz alkalmam politikai ellenfeleimnek, hogy ezekről a kérdésekről bővebben nyilatkozzunk. Nem fogom elmulasztani az alkalmat arra, — hogy a magam szempontjaival a közvéleményt meg ne ismertessem és lehetőleg felvilágosítsam arról a veszélyes tüzről, amellyel egyesek játszanak.

— A revízió — ugymond — egy lassú és nehéz munkát feltételező célkitűzés. Ehhez azonban elsősorban egységre van szükség idebent, rendre, politikai fegyelmességre a nemzetnek, türelemre és arra, hogy mindenki a pozitív alkotó munkából vegye ki a maga részét és ne higgye azt, hogy most már megérett az idő arra, hogy egymással hajba kapjunk belpolitikai kérdések felett és itt, ebben az országban újból fejetetejére állítsunk mindent.

— Kezdetül fogva a kiszagadkál haladok együtt, — folytatta Bethlen István. — Azt hiszem, nem tesznek és nem tehetnek szemrehányást nekem, hogy nem igyekeztem minden olyan kérdésben, amelyben hozzám fordultak, méltányosan és érdekeiket szem előtt tartva, eljárni. Nem hiszem, hogy ugyanezt a bizonyítványt rólam Magyarország nagybirtokosai is kiállítanák. Hiszen a földreform keresztülvitele igen gyak-

ran ellentétbe állított azokkal a kívánságokkal és követelésekkel, amelyek erről az oldalról elhangzottak. — A hitbizományi reformot én jelentettem be a parlamentben. Erre senki sem kényszerített, senki sem követelte, senki sem szorított rá. Tehettem volna ezt, ha feudális és oligarcha érdekek szöszölője lennék? — Hol nyilvánult meg a magyar közéletben a feudalizmus legkisebb befolyása is. Erre a válasszal adások maradnak. Azok az urak, akik ilyen jelszavakat dobnak a magyar közéletbe, jobban tennék, hogy ahelyett, hogy ezek a kisántant részéről ilyen irányban folytatott propagandát magukévá tennék, ahelyett hogy ezeket jelszavakat, amelyeket ellenségeink tudatosan visznek be a nyugati közfelfogásba, azért, hogy Magyarországot diszkreditálják és súlyát csökkentsék, hirdetnék.

ahelyett, hogy ezeket a jelszavakat értelem nélkül, szájközművére ismételtetnék, megtennék a maguk kötelességét abban az irányban, hogy rámutassanak arra, hogy ezek tudatosan kitáplált hazugságok.

És ne minket szorítanak, vagy szolítanak fel arra, hogy véget vessünk ennek az állapotnak, amely nem áll fenn, hanem a külföldet világoztatják fel arról, hogy ezek idejét mult propagandisztikus jelszavak, amelyek a kisántant államok politikai konyhájából kerültek ki.

Az, hogy a magyar földbirtokosok földjét nem egyszerű rablás után vetjük el, az még nem jogosít fel arra, hogy valaki is azt mondja, hogy itt feudális felfogások uralkodnak.

— A magyar politikai életnek van nek történelmi tradíciói is, amelyek külsőségekben, de egyik és másik téren a dolgok lényegében megnyilvánulnak. Anglia ezeket a tradíciókat gyakran még a külsőségekben is szinte a neveltségességig tartja fenn. Hogyha mi a magyar tradíciókat tisztán ujtási viselkedésből nem egyik napról a másikra dobjuk ki a hajónkból, azért oligarcha és feudális uralomról beszélni itt nem lehet.

— Eltérve a belpolitikai kérdésektől, — folytatta a miniszterelnök, — a magyar közélet élénkebben foglalkoztathatna és kell, hogy majd foglalkoztassa az a tárgyalás, amely Párisba a keleti államok reparációs kérdésének véleges rendezése tárgyában hívatott össze és amelyen Magyarország is Korányi báró révén van képviselve.

— Eltérve a belpolitikai kérdésektől, — folytatta a miniszterelnök, — a magyar közélet élénkebben foglalkoztathatna és kell, hogy majd foglalkoztassa az a tárgyalás, amely Párisba a keleti államok reparációs kérdésének véleges rendezése tárgyában hívatott össze és amelyen Magyarország is Korányi báró révén van képviselve.

— Eltérve a belpolitikai kérdésektől, — folytatta a miniszterelnök, — a magyar közélet élénkebben foglalkoztathatna és kell, hogy majd foglalkoztassa az a tárgyalás, amely Párisba a keleti államok reparációs kérdésének véleges rendezése tárgyában hívatott össze és amelyen Magyarország is Korányi báró révén van képviselve.

nem lehet szó. Amikor a magyar államkölsönt csakis külföldi tényezők — a reparációs kommissziók előzetes hozzájárulása mellett vehet fel, — ez egy olyan kerékkötője egyfelől az állam pénzügyi szuverénitásának, de másfelől közgazdasági meggyógyulásának, amelynek rendezése nélkül komoly és a mai bajokat szanálni alkalmas közgazdasági politikát nagyon nehéz folytatni. Én bízom benne és remélem, hogy sikerülni fog ezt a kérdést kielégítő módon rendezni.

— Természetesen, hogy a magyar állam a következő években államkölsön felvételére lesz utalva és hogy ez nemcsak ennek a kérdésnek a rendezésétől, hanem a világ pénzügyi helyzetének meggyógyulásától és javulásától is függ. De mindenesetre a reparációs kérdés rendezése egy olyan feltétele annak, hogy jobb beruházási politikát folytathassunk, hogy a magyar közgazdasági élet rendelkezésére álljon a magyar kormány olyan mértékben, minthogy azt a közgazdasági élet megkívánja, hogy ennek a végleges elintézéséhez legnagyobb érdekeink fűződnek.

— A népszövetségi kölsön felhasználása óta a magyar közgazdasági élet nélkülözi azokat a tőkéket, — amelyek egy jól átgondolt és megfelelő programhoz alkalmazkodó

beruházása politikának a keresztülviteléhez szükséges.

— Egyik főfeladatunk a pénzügyi politikánk az kell, hogy legyen, — tekintve a takarékoságot, amelyet magam is nyomatékosan hangsúlyozok a pénzügyminiszter úrral együtt, hogy az utolsó évben már csak kis mértékben keresztülvitt beruházási tevékenység újból fellendülhessen és ezáltal keresztül segítse közgazdasági életünket azon a nyomasztó helyzetben, amelyben most van és amely politikai életre is természetesen vissza hatással bír.

A szociáldemokratákkal folytatott tárgyalásokról a következőkben nyilatkozott a miniszterelnök:

— A szociáldemokratákkal folytatott megbeszéléseink nyomában már a legközelebbi jövőben olyan tények mutatkoznak, amelyek azt hiszem alkalmasak lesznek arra, hogy a magyarországi szociáldemokratapárt maga külföldi összeköttetéseit Magyarországra nagy érdekeiért szintén érvényesítse. — Ezekről a tényekről természetesen fogva most még nem tehetek konkrét nyilatkozatot, azonban rövidesen elkövetkezik az ideje annak, hogy ezek a tények köztudomásuk legyenek.

Az angol munkáspárt nagygyűlésén erősen támadták az angol szociálista belügyminisztert

Kommunista kiküldöttek is részt vettek a gyűlésen. — Jelentéseket küldtek Moszkvába. — Tiltakoznak a textilmunkások bérleszállítása ellen is.

London, szeptember 29. Brightonban ma nyílt meg az angol munkáspárt évi kongresszusa, mintegy ezer delegátus jelenlétében. A kongresszuson részt vett az angol kormány majdnem minden tagja, akik külön emelvényen foglaltak helyet. A bejárat előtt deaktívek örködtek, akik vigyáztak arra, nehogy a kommunisták beferkőzzenek a kongresszus ülésére és ott botrányt csinálhassanak. Azonban ennek dacára is bejutott egy kommunista a karzatra és ott hangos jeleneteket rögzített. Azt kiabálta:

— Bocsássák szabadon a necruthi összeesküvőket és a letartóztatott kommunista bányamunkásokat. Le ezzel a rothadt szociálista kormánnyal!

A közönség soraiban egyébként megjelent Annie Besant, az ismert budhista próféta, aki fehér palástjában általános feltűnést keltett. A kíséretében levő hinduk rópiatokat osztogattak a közönség soraiban, amelyekben tiltakoztak a labour kormány imperiaalista politikája ellen és ostromozták a „cégérváltoztatást”.

A konferencia elnöke Herbert Morrison közlekedési miniszter volt, aki megnyitó beszédében méltatta a szoci-

álisták győzelmének jelentőségét az angol választásokon, majd az egyes miniszterek teljesítményére tért ki. Felolvasta Mac Donald miniszterelnök izenetét, amelyet a konferenciához intézett, majd az arra adott választ, amelyben a konferencia delegátusai sikert kívántak a miniszterelnök amerikai utjához és melegen üdvözölték Hoovert.

Alig fejezte be az elnök megnyitóját, miss Dorothy Jeffson független, szociálista delegátus emelkedett szólásra, aki az elmúlt parlamentben képviselő volt. Javaslatot terjesztett elő arra vonatkozólag, hogy adóztatás megdrasztikus módon a nagy vagyont és ebből emeljék fel a családi pótlékokat. A belügyminiszter válaszában kijelentette, hogy ebben a tekintetben még az egyes szakszervezetek között sincs biztos megállapodás és kérte a javaslat visszavonását.

Ezután Maxton, a textilmunkások szindikátusának elnöke erős támadásban részesítette a belügyminisztert.

— Mióta a szociálista kormány van uralmon — ugymond — a munkabérek állandóan lefelé szállnak, Legutóbb is a gyapotszővő munkások bérleszállításánál a kormány segédletével történt a merénylet a proletárok ellen.

Elnök: Az a bizottság nem a kormány képviselőiben tárgyalt a munkásokkal.

Maxton (rendkívül dühösen az asztalt verve): De ingenis kormánybizottság volt!

Maxton ezután is állandóan támadta a belügyminisztert és a kormány munkaügyi politikáját, utána miss Roose, az ifjusági liga kiküldöttje szólalt fel, aki mindössze 18 éves és erősen támadta a kormányt amiatt, hogy a pártéletet belül nem juttat elég helyet az ifjusági szervezeteknek és nem veszi őket komolyan.

Az elnök megnyugtatta miss Roose-t, hogy a Labour Party mindig súlyt tulajdonított az ifjusági szervezeteknek.

Vásznak-Siffonok-Damasztok

Legjobb gyártmányok. Minden igényt kielégítő választék!

Alapítási év: 1831.

Szigoruan szabott készpénzárak.

Kíváló minőségek. Szakszerű kiszolgálás.

KARDOS LÁSZLÓ

DEBRECEN, KOSSUTH UCCA 9.

Elsőrendű vászon- és kengye üzlet.

Alapítási év:

1831.

Szigoruan szabott készpénzárak.

Kíváló minőségek. Szakszerű kiszolgálás.

Vásáry polgármester beszéde a városi gazdálkodásról és a költségvetésről

Reggeltől estig tartott a városi közgyűlés és még holnap is folytatják - Elfogadták a városi költségvetést

Debrecen város törvényhatósági bizottsága dr. Hadházy Zsigmond főispán elnöklése mellett tegnap délután tartotta rendes közgyűlését.

A postapalota építésének munkáit adják debreceni iparosoknak.

Miután dr. Balla Bertalan tanácsnok elmondta a Nemzeti Hírszkegyet, dr. Hadházy Zsigmond főispán megnyitotta a közgyűlést.

Dr. Baczonyi Sándor polgármesteri titkár terjesztette be a június, július és augusztus havi polgármesteri jelentést. Ennek a képesán a közgyűlés

elhatározta, hogy felír a kereskedelmi miniszterhez és kéri, hogy a postapalota épületének munkálatait munkanemenként adják ki és hogy a helybeli iparosokat előnyben részesítsék.

Sarkady, törvényhatósági bizottsági tag a tanvái kéménvseprések ügyét tette szóvá. Ignáth Márton pedig azt kérdezte a polgármestertől, hogy meddig tartanak még a zárt állatvásárok.

Meddig tartanak a zárt vásárok?

Dr. Vass Károly tanácsnok válaszként Sarkady felszólalására, Ignáth Márton kérdésére pedig dr. Vásáry István polgármester jelentette ki, hogy nem tudja megmondani, hogy meddig tartanak

a zárt vásárok, mert azoknak a határideje attól függ, hogy mikor érnek véget az állatbetegségek, melyek alapján a zárt vásárokat törvény rendeli el.

Azt tehát igazán nem lehet tudni, hogy mikor érnek véget az állatbetegségek. Amit azonban a törvény megenged, — mondta végül a polgármester, — szigorú korlátozások enyhítése érdekében a szükséges intézkedéseket megtettük s azok eredményével is jártak.

A polgármesteri jelentést a közgyűlés tudomásul vette.

Steinfeld István bizottsági tag napirendi indítványt tett s kérte, hogy a tárgysorozat 60-ik pontját — mely a közgyűlés legfontosabb tárgya — vegyék előre és azt tárgyalják le előbb.

A közgyűlés egyhangulag elfogadta a javaslatot és így megkezdtek a költségvetés általános vitáját.

A költségvetés vitája.

Zöld József főjegyző terjesztette elő Debrecen város háztartásának, önálló vagyonkezelési intézményeinek, valamint a kezelésében álló nagyobb alapok és alapítványok 1930. évre szóló költségvetését.

Ismertette a költségvetés főbb adatait, melyeket a „Debrecen” hasábjain már részletesen néhány nappal előbb közöltünk.

A költségvetés általános vitájának első szónoka dr. Juhász Nagy Sándor volt.

Beszédét azzal kezdte, hogy részletekbe hatoló bírálat alá nem kívánja venni a költségvetést, részben azért, mert az új törvény a felszólalás idejét fél órában állapítja meg, mely alatt ilyen hatalmas anyagot, amit a költségvetés tartalmaz, behatóan ismertetni alig lehet...

Dr. Hadházy Zsigmond főispán: Vagyok hator figyelmeztetni a bizottsági tag urat, hogy ez tévedés. A törvény rendelkezése a költségvetés tárgyalására nem vonatkozik.

Juhász Nagy Sándor ezután kijelenti, hogy a részletesebb bírálat mégis csak mellőzi, mert ezt a közgyűlést nem tartja illetékesnek arra, hogy a jövő törvényhatóság gazdálkodásának határait már most a költségvetéssel feltétlenül bizonyossággal és megváltozhatatlanul megszabja. Nincs kizárva hogy a

új közgyűlés majd ha összeül, módot talál arra, hogy a költségvetés egyik-másik vonatkozását vagy tételét megváltoztott alakban vigye keresztül a gyakorlati életben.

Véleménye szerint a költségvetés a hitelügyi vonatkozásokban nem elég világos. Javasolja, hívja fel a közgyűlés a számvevőséget, hogy a következő városi közgyűlésre készítsen összefüggő, részletes kimutatást a város által felvett kölcsönökről, tüntesse ki, mi célra szavazták meg a kölcsönt és a tőkét tényleg milyen célra és milyen összegben használták fel.

Tulajdonképpen — mondja — a számmal való zsonglörködés lenne, ha ma már azt igyekeznénk kimutatni, hogy miként kellett volna a múltban gazdálkodni, hogy a keréken egymillió kétszáz ezer pengő deficit részben vagy egészben elenyészeltető legyen. Hiába való volna arra hivatkozni, hogy békében 170.000 pengő volt a nyugdíj-teher, 1927-ben 770.000 pengő, ma már 900.000 pengő. Hiába való volna tépelődni a létszámcsökkentési hadjárat felett, amikor munkaképes tisztviselőket nyugdíjaztak. Az is felesleges dolog volna, ha valaki most állana elő, hogy miért vettek fel 25-26 millió pengő kölcsönt, mert elég lett volna 18-20 millió és így 4-500.000 pengő évi kiadás megtakarítható lett volna. Általánosságban kijelenti, hogy a város gazdálkodása nem rendszeres, takarékos és demokratikus.

Ezután felhívja az 1927-ben elhangzott azt a felhívását, hogy fogjon össze mindenki a város érdekében ártkülönbség nélkül.

Bakóczy: De nem ez történt. Juhász Nagy Sándor: Az bizonyos, hogy ehhez az együttműködéshez szükséges lett volna a legalapvetőbb politikai kérdésekben is az egyetértés.

Sajnálja, hogy már ezt a felhívást nem tudja megismételni. A költségvetést nem fogadja el.

Szóllós Armin beszéde.

Ezután Szóllós Armin igazgató szólalt fel.

— Nem akarja vitatni, hogy a kép olyan szomorú-e, mint aminőnek Juhász Nagy Sándor a költségvetést festette: arra akar rámutatni, hogy meg kell vizsgálni, vajjon magában is olyan szomorú-e a helyzet, vagy pedig a nagy gazdasági válságnak csak egy kis része nyilvánul-e meg abban. Váználja kell három fő termelési ág, a mezőgazdaság, az ipar és a kereskedelem helyzetét. Ezek keresztmetszete adja az országnak és a város gazdasági állapotának képét. A mai gazdasági válságból a legsúlyosabb a mezőgazdasági válság, amely már 1914-ben kezdődött. A katasztrófális rossz termés azt az eredményt hozta, hogy az 1925-ös gazdasági évet nem tudták a gazdák jövedelmükből előkészíteni, kölcsönöket kellett igénybe venniük — még pedig zöldhitelek formájában. Akkor a buza ára 600.000 korona volt, de mire visszafizették a kölcsönt, a buza már 50 százalékkal esett, úgy, hogy az egész termést el kellett adni, hogy a gazda a fele buza mennyiségnyi hitelt kifizesse. Ugyanekkor volt a szanálás is. Ezzel kapcsolatban megemlékeztek a

közterhek. 1924-ben Európaszerte gazdasági válság volt, amely egyre nőtt és tart ma is. A magyar mezőgazdaság az exportjából élt. A kiegyezés óta azért tudtak olyan nagy fejlődést mutatni, mert a vasutak kiépítésével korlátlan lehetőségek nyíltak az exportra. Ma az export elől a külföldi államok elzárják vámsorompóikat.

Exportunk óriási mértékben visszaesett, különösen Németországban és Ausztriában. A mezőgazdálkodás 5-ik éve országszerte nem jövedelmez a gazdának semmit. A földművelésügyi kormány három irányban látott hozzá az export fejlesztéséhez, export-hiteleket szervezett, új piacokat keresett és a szomszédos államokkal vasuti tarifa egyezményeket kötött.

A kereskedelem és iparra nézve is történt segítő intézkedés, a kiskereskedelmi és kisipari hitelek folyósítása.

Nagyon természetes, hogy az általános gazdasági válságról, főként a hitelválságról a kormány egyáltalában nem tehet, mert az teljesen kívül esik a kormányhatáskörén. — Nemesak a magyar kormány nem akadályozhatta meg a hitelválság bekövetkezését, hanem még az angol kormány sem tudott ellene védekezni. Kaptunk mi bőven pénzt, — folytatja Szóllós Armin, — mindaddig, míg a newyorki tőzsdén meg nem kezdődött a hossz. Akkor azonban minden pénz a tőzsdére özönlött. Kivonták a pénzt az amerikai bankokból, amelyek viszont Európától vonták vissza a kölcsönöket.

Mindent figyelembe véve, ha megvizsgáljuk Debrecen város költségvetését, nem olyan elszomorító a kép, mint amilyennek festik és országos viszonylatban is itt legjobbak a viszonyok.

Igaz, hogy nőttek a személyi kiadások, de óriási mértékben nőtt a munka is. Az nem szerencsétlenség, sőt egyenesen kívánatos, hogy az összes költségvetési tételek emelkedjenek, mert ez a fejlődés útját mutatja (Ugy van!), csak legyen arány a tételek között. Azt sem tartom szerencsétlenségnek, ha kölcsönöket vett föl a város; bár többet vett volna fel, hogy azokat a beruházásokat is teljesíthetné, amire még szükség van.

Föl méltóztatott említeni — fordult Juhász Nagy Sándor felé — hogy mire használták fel a kölcsönt. Én készítettem egy összeállítást abból a szempontból, hogy melyek a hasznosított és hasznolt nem hajtó beruházások. 1928 december 31-ig a következő összegeket ruházta be Debrecen városa:

Burkolatozásra 6.307.000.
Iskolákra 1.428.000.
Déri múzeumra 1.403.000.

Több kisebb szociális természetű beruházással együtt összesen körülbelül 10 milliót tesz ki.

De merem állítani, hogy ha megkérdezzük Debrecen város iparosait és kereskedőit, hogy helyes volt-e, jó volt-e ezeknek az összegeknek elköltése, mindenki azt fogja válaszolni, hogy jó volt, mert e nélkül még annyi munkaalkalmat sem tudtunk volna teremteni, mint így. (Ugy van.) A közvetlenül hasznolt nem hajtó beruházások körülbelül 8 milliót tesznek ki, de ezek között

is szociális intézmények: parkok létesítése, lakások építése szerepel, — melyekre szintén szükség volt.

Ami a nyugdíjterheket illeti, ne feledjük el, hogy az állami szanálási terhek nagy részét a községek és a városokra vetették ki. Az állam átvette a rendőrséget, nyugdíjazta a tisztviselőket, de a nyugdíjat a városnak kell fizetnie. A költségvetés tételeinek 80 százaléka olyan képet mutat, hogy azon változtatni nem is lehet.

Ami a takarékoságot és előrelátást illeti, ennek hiányát sehol sem tapasztaltam, pedig ilyen irányú tárgyalásokban sokat vettem részt. Szerencsétlen állapotunk nekünk a jelszók szerint való igazodás. Amíg ez a politikára szorítkozik, kevesebb kárt okoz, mint ha a közgazdasági életbe nyúlik bele. Emlékszem arra a jelszóra, amikor az volt a divat, hogy mindent a hatóságok utján kell a közgazdasági életben csinálni. 1917-ben megakadályoztuk Debrecenben ennek a nem kívánatos törekvésnek a sikerét és ezzel Debrecen városában sokszáz iparos és kereskedő existenciáját mentettük meg. Dr. Vásáry Istvánnak volt köszönhető, hogy akkor Debrecenben a kereskedő mérte a lisztet, a pék sütötte a kenyeret, a hentes mérte a szalonnát és a cipész csinálta a cipőt. Ez akkor volt, amikor dr. Vásáry István a közéletmezés élén állott.

Most új jelszó van divatban: mindent kivenni a hatóságok ellenőrzése alól. A gazdasági életben nincs helye semmiféle hatósági beavatkozásnak. Rendkívül óvatosan kell be nyomulni a közgazdasági élet bármely vonatkozásába. A piacok felkeresése, a kereslet és kínálat viszonyának megismerése, a termeléshez való alkalmazkodás, mindig leginkább magán tevékenység útján biztosítható.

Igen fontos momentum az állam részéről az export intézmények létesítése. Megvalósítják nemsoká az egységes mezőgazdasági termelői nyek exportját. A magyar exportzsír nagymértékben előmozdítja majd a zsírszertések értékesítését.

Tíz év óta súlyos gazdasági háboruban élünk. Körültünk lángol az egész világ, százezer számára vannak sebesültjei és halottai. Ne várjunk mindent a kormánytól, hanem teremtsünk magunk is új lehetőségeket. Sok teendő vár a városra. A hatóságnak a kereskedelem és ipar terén is kezdeményezőnek, irányítóknak és tanácsadónak kell lennie. A milyen hurrával fogadják a mintagyümölcsös gondolatát most, két év múlva, ha majd eszébe jut valakinek gyümölcsösöt létesíteni, azt fogják kérni, hogy szüntessék be a városi gyümölcsösöt. A kérészet üzemet lecsökkentették: 36.000 pengő a hiány. Szeretném tudni, melyik kerettség jövedelemtöbblete mutatja ezt ki?

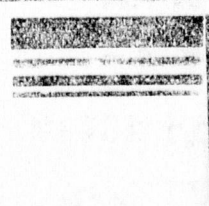
Dr. Fényes Jenő: Kevesebb virágot vesznek az emberek.

Hegymegi Kiss Pál: Betevő falatjuk sincs!

Szóllós Armin: Nem jelszavakkal kell az ember betevő falatját előteremteni, hanem közgazdasági tevékenységgel. A fogyasztó piacok megszervezése egyenesen a hatóság feladata. Debrecenben e tekintetben sok feladatot vár megvalósításra: itt van mindjárt a vásáresarnok ügye is. A hatóságnak kell megszervezni a hitelkérdés is.

Szóllós Armin beszédét a következőképpen fejezte be:

— Mindent egybevetve, én ennek a városnak a vezetését kiválóan alkalmasnak tartom az eléje tornyosuló problémák megoldására. Legutóbb is, mikor az egyetemi építkezésekről volt szó, másoda kemény harcot vívott a polgármester és 90 százalékban sikerült eredményt elérnie. A költségvetést természetesen elfogadom és még csak egyet akarok mondani: régebben az volt a szokás, hogy a város- és vármegyeházák falára, homlokzatára jelmunkákat festettek fel. Debrecen városbázának homlokzatára ezt a mondatot kellene felírni: „Hozunk helyes arányokat a közgazdasági életbe!” (Taps, éljenzés.)

Saját készítésű mosószarvasbőr és antiop-

KESZTYŰK

minden szin- és kiviteben

SCHÖN SÁNDORNÁL

DEBRECEN, PIAC UCCA 14.

Mielőtt férfiruhát vásárolna, keresse fel bizalommal **Plattner és Goldhammer**

férfi-, fiu- és gyermekruha-áruházát, PIAC U. 1. SZ. (Hatvan u. sarok).

Dus választék.

Szolid olcsó árak.

Külön elsőrendű mértékosztály.

Dr Vásáry István polgármester beszéde

Dr. Vásáry István polgármester emelkedett ezután szólásra. Meglehetősen hosszasan és részletesen kellene foglalkoznom a költségvetéssel és a költségvetés vitájában elhangzottakkal, ha kitérni óhajtanék azokra a kérdésekre, amelyekre Szöllős bizottsági tag ur rámutatott, amelyeken fordul meg elsősorban ennek az országnak a sorsa. Ezzel a kérdéssel való foglalkozás meglehetősen hosszúra nyújtaná a vitát.

Elsősorban azokkal a kérdésekkel foglalkozom, amelyek a költségvetéssel szorosan kapcsolatban vannak és amelyekre Juhász Nagy Sándor bizottsági tag ur volt szíves a felszólalásában rámutatni.

A bizottsági tag ur felszólalásában azt mondta, hogy a költségvetés a javulás képét egyáltalán nem mutatja. Alapítja ezt elsősorban arra, hogy a kiadások általában nagy mértékben növekednek. Ha hozzá veszem ehhez azt, amit a kijelentés korrekciójaként már maga megtett, hogy a költségvetés 12 milliós kiadási tételéből bizonyos tételek már levonásba hozandók annak a kérdésnek eldöntésénél, hogy a kiadás emelkedett-e vagy sem, meg kell állapítani, hogy

a költségvetésben számottevő emelkedésről 1929-ről 1930 esztendőre beszélni nem lehet.

Ellenben ha hozzá veszem még azt is, hogy még azokon az összegeken túlmenően, amelyeket a bizottsági tag ur megemlített néhány százezer pengőben, mint olyan annuitási terhet, amelyek kétszer fordulnak elő a költségvetésben, ha hozzá veszem a 280.000 pengőt, amelyet állami rendelkezés folytán kénytelenek voltunk beállítani a rendőrség hozzájárulása címén, akkor igenis meg kell állapítanunk, hogy a költségvetés effektíve kevesebb kiadási összeget mutat fel, mint mutatna fel abban az esetben, ha olyan szigorú mértékben nem érvényesített volna a takarékoság, amelyen mértékben csak érvényesíteni lehetett, úgy hogy a város szerződéses és törvényes kötelezettségei, amelyek régóta fennállanak, ne szenvedjenek.

A költségvetés főösszege a múlt esztendőhöz képest cca 1.080.000 pengő emelkedést mutat. Tulajdonképpen ha az egymillió néhány százezer pengőt, amit a bizottsági tag ur említett, leveszem, már tulajdonképpen

a kiadás esökkenése állapítható meg.

és még tovább esökken, ha levonom azt a 280.000 pengőt is, amelyet nem a törvényhatóság akaratától, hanem rajta kívül fekvő tényező rendelkezése alapján kell fizetni.

De nem kell tisztán csak annak megállapítása, hogy a költségvetés kiadási részében az előző évhez képest esökken-e akkor is, ha megállapítjuk, hogy az 1.080.000 pengő kiadási többletből a túlnyomó rész,

kb. 800.000 pengőre menő összeg közegészségügyi, közoktatási, vallási és népjóléti célokra fordított.

Közegészségügyre 24.000, közoktatás és közművelődés, vallási célokra 728.000, szegényügyre, népjóléti célokra 36.000 pengőt fordítunk.

Ha méltóztatik figyelmesen meg nézni a költségvetést, méltóztatik megállapítani azt, hogy az egyes kiadási ágazatok aránya az összes kiadásokhoz arányítva azt mutatja, hogy bár nem emelkedett effektíve a kiadás, de ezeken a címenek effektíve emelkedett, úgy hogy a százalékos arányt véve, mindenütt csökkent a kiadás, egye dül a közoktatás, közművelődés és vallásügy, szegényügy és népjóléti az, ahol eltolódás mutatkozik.

Méltóztatik látni, hogy mi az irányzata a város gazdálkodásának. Méltóztatik látni, hogy

az irányzat egyrészt a takarékoság,

amely takarékoságnak konzekvenciája — annak ellenére, hogy a fejlődő életnek a kiadások emelkedését szükségszerűen kell magával hoznia — mégis kiadásesökkenést tudott produkálni; másik irányzata, hogy ama tételek, ahol több kiadás volt szegényügy, népoktatás, közegészségügyre állítatott be az összeg.

Ha ezeket megállapítjuk — nem én, hanem a számok — akkor nem lehet senkinek aggodalma abban a tekintetben, hogy milyen irányban megy a törvényhatóság gazdálkodása.

A bizottsági tag ur kifogásolónak tartotta a személyi kiadá-

sokat. Koncedálok, amit cikkében ír, hogy ezen a téren száz százalékos emelkedés van. De azt hiszem ő is koncedálja, hogy

a város adminisztrációja ma nem azokat a feladatokat végzi, mint amit végzett, amikor csak 50 százaléka volt a mai-nak a személyi kiadás.

Koncedálja a bizottsági tag ur azt is, hogy ezekben a feladatokban, amelyek mint munkaszaporulat jelentkeztek, igen nagy mennyiség van olyan, amely munkatöbblet előállításában, létrehozásában ennek a törvényhatóságnak nincs része, amelyeket törvényes rendelkezések, felsőbb intézkedések következtében kellett végezni, amelyek végzése elől ki nem térhetett.

Emberiségi szempontok is el-lene volnának, hogy kétszer, háromszor annyi munkát ugyanolyan létszámú személyzettel végeztessenek akkor, amikor alig van a tisztikarnak olyan ügyosztálya, ahol reggeltől estig ne folya a munka.

De ha nem tehetem azt, hogy ugyanolyan létszámú személyzettel végeztessen a munkát, akkor nem tehetem azt sem, hogy ugyanolyan összeget fordítsak a munkások díjazására. Mert, ha nem vihetem ki a fizika teljesítő képesség határára túlmenő kihasználását a tisztviselőknek, ugyanolyan illetményt adjak a maga összegében, mint a kisebb létszámnak volt.

Ráműtattam annak idején arra, hogy az osztályba nem sorozott tisztviselők a békebeli állapotokkal szemben pótilletményt, családipótlékot, lakbért kapnak. Adatokkal igazolom, hogy míg az osztályba sorozott tisztviselők illetménye nem éri el a békebeli illetmény aránykorona összegét, az osztályon kívüli tisztviselők illetménye 150—200 százaléka aránykoronában a békebelinek.

Ráműtattam arra, hogy ez egyes konzekvenciája volt a gazda-

sági állapotok változásának, a mely változások következtében

a létminimum összege a meg-elhetőséghez szükséges minimális fizetés biztosítását egyenesen parancsoló köteletségévé tette a törvényhatóságnak.

Ha ezek a dolgok így állnak, akkor nem tartom egészen tárgyilagosnak, egyszerűen csak magyarázat nélkül való odaállítását annak, hogy a személyi illetmények összege kétszeresére emelkedett. Nem elég ennek a ténynek konstataciója, különösen akkor, ha hibát látok abban a tényben, hogy mi ennek az oka és csak a teljes tények feltárása után tehetünk intézkedéseket.

Ráműtattam már akkor arra és rá kell mutatnom ismételtén, hogy a személyi kiadások és általában az igazgatási költségeknek az összes kiadások arányában mit tapasztalunk?

1927-ben az összes kiadások 31.71 % része volt az általános igazgatási költségnek, 1928-ban 31.14 %-a, tehát kevesebb, 1929-ben 30.62 %-a, tehát még tovább kevesebbedett, 1930-ban pedig már csak 28.8 %-a.

Az irányzat tehát megint nem a romlás, hanem a fokozatos előrelátással, gondos munkával való javításnak és kedvező állapotnak munkálása.

Méltóztatassék megengedni, hogy ne csak azt mondjam el, mit mutat nálunk a helyzet, hanem összehasonlíthassam a többi városokéval.

Míg 1930-ra Debreczenben az általános igazgatás költsége az összes kiadások 28.8%-t teszik, addig Szegeden 31.74%-át, Miskolcon 32.09%-t, Hódmezővásárhelyen 46.24%-át, Sopronban 33.32%-át és Székesfehérváron 32.5%-át.

Én csak számokat ismertetek amelyeknek épügy meg vannak a maguk lelke és magyarázó ereje, — mint ahogy Juhász Nagy Sándor bizottsági tag ur mondotta, hogy a számoknak mindig van valami hátterük, amelyet meg kell vizsgálni, mert azoknak a számoknak jelentőségét csak akkor tudjuk megérteni.

Méltóztatassék megengedni, ha saját személyemet illetőleg előadok, minthogy említve van a polgármesteri illetmény kérdése is, hogy

ebben a tekintetben sem vezet Debreczen, mert Szegeden, a mely az egyetlen vidéki város, amely összehasonlítható Debreczenel, még a debreceni polgármesteri illetményt is meghaladó összeg van előírva.

A tisztviselő illetményeknél nem szabad figyelmen kívül hagyni azt a helyzetet sem, amely helyzetben az elmúlt nehéz esztendő során a tisztviselők voltak, amely

PÁLFFY TIBOR

olcsó árai:

Kristály cukor	— — —	kg. P. 1.21
Kocka cukor	— — —	kg. P. 1.28
Por cukor	— — —	kg. P. 1.28
Süveg cukor	— — —	kg. P. 1.29
Vámospécsi borok	— — —	l. P. —.72
Csanak János (vadasi) Ezerjő	— — —	l. P. —.84
Kecskeméti Rizline	— — —	l. P. 1.08
Tokaji konyak, hétédecis	— — —	üv. P. 4.—

Azonnal házhoz szállítjuk.

Kossuth-u. 7.

Telefon 13-49

helyzet vizsgálása alapján megállapítható.

hogy azzal a békebeli 1.200.000 pengővel szemben a város tisztviselői 1923-ban dacára a megszabott nagyobb munkával járó nagyobb létszámnak, csak 611.000 korona fizetést kaptak,

1924-ben 1.062.000 koronát, 1925-ben 1.087.000 koronát. Tehát a békebeli illetménnyel szemben ez alatt a három év alatt tulajdonképpen a tisztviselők illetményeiket félszeresen meghaladó áldozatot hoztak a köz javára, amikor benne maradt a köz rendelkezésére az az illetmény, amely őket a kevesebb munka után a kedvezőbb anyagi viszonyok között megillette volna.

Említette a bizottsági tag ur, hogy a magasabb állású tisztviselőknél, ha nem lettek volna munkaalánnyokkal és máskülönféle címen megállapított illetményekkel felemelve a fizetésük, akkor néhány százezer pengő összegű megtakarítás lett volna elérhető.

Amikor ezzel az illetmény kérdéssel a törvényhatóság foglalkozott, akkor számadatokkal rámutattam arra, hogy ezeknek az összegeknek az illető tisztviselők részére való biztosítása a szerzett jog garantálása. Ez az összeg mindentől 57.000 pengőre rug, már pedig azt hiszem, nem tételezhetem fel egyetlen bizottsági tagról sem, hogy ennek az összegnek valamelyes részét képvisleti általános formájában, vagy munkaalánny formájában a jövőre is ne biztosítanák azoknak a tisztviselőknél. Nincs egyetlen város Magyarországon, ahol részükre ezt az összeget meg ne adnák.

A NYUGDIJAK KÉRDÉSE.

Méltóztatott említeni a személyi ügyekkel kapcsolatban, hogy igen nagy teher a nyugdíj, amely a békebeli 150—160 ezer pengővel szemben ma 900.000 pengővel terheli a költségvetést.

Ezt tudjuk mi is. Azonban azt is meg kell állapítani itt is, hogy mi az oka és magyarázata, hogy így van és miért nem lehet ezen segíteni. Mert a bizottsági tag ur azt mondotta, hogy valamelyes eljárásokkal, módokkal itt lejjebb lehetne szállítani ezeket az összegeket.

Nem lehet figyelmen kívül hagyni az éveknél eseményeit, a melyek elmúltak felettünk és azoknak bizonyos konzekvenciáit, amelyeket nekünk az intézkedéseink során le kellett vonnunk.

Egyik oldalon meg kell állapítani, hogy a nyugdíjalapnak az 1914-es zárszámadás szerinti bevételei között 250.000 pengő szerepel saját bevétel címen. Ez az összeg a lefolyt pénzügyi viszonyok következtében ma elesett. Tehát ez a 250.000 pengő feltétlenül kiadási többlet. Mert azért, hogy a nyugdíjalap vagyona elesett az infláció során, nem lehet a nyugdíj fizetését és a terhet a nyugdíjasokra hátrítani.

Ne méltóztatassék figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy a nyugdíjasok régen nem kaptak családi pótlékot, ma családi pótlékot élveznek.

A nyugdíjasok tekintélyes része nem kapott lakbérdíjat, ma azt is kap. Az osztályon kívül helyezett tisztviselők alapilletménye most a nyugdíj kiszámításánál figyelembe veendő, ami kb. 150%-a annak az összegnek, amely a békebeli volt. Ne méltóztatassék figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy a nyugdíjintézet kötelekbe tartozó

tisztviselők száma kiterjesztetett a lefolyt esztendőik során, ugyanabból az indokokból, amely szükségessé tette, hogy az illetmény megállapításánál az osztályba nem sorozott tisztviselőkkel szemben az eltolódás bekövetkezett. Rá kell mutatnom arra, hogy a tisztviselői özvegyek nyugdíjilletménye a tisztviselői illetmény 50%-át kell hogy elérje, ami a békebeli nem volt meg. Tehát az özvegyekről hatékonyabb köteleességszerű gondoskodás egyik oka annak, hogy a nyugdíjtelek felemeltettek.

Ha konstatáljuk az a tény, hogy a nyugdíj terhekhez való hozzájárulás igen érzékenyen érinti a költségvetést, nagy terhe a házipénztárnak, ha megvizsgáljuk, hogy mi hozta létre azt, akkor meg kell állapítanunk, hogy ennek így kellett lennie és ezen változtatni olyan irányban, hogy né-

Debrecen adóssága kevesebb mint békebeli volt

— Méltóztatott másik, különösen súlyos témát említeni a hitelügyi csoporttal kapcsolatban és itt rámutatni arra, hogy a törvényhatóság terhei nagy mértékben emelkedtek. Megállapítom magam is, hogy a törvényhatóságának tényleg vannak adósságai. De ha ezt meg kell állapítanom, összehasonlítom a múlt állapotokkal, akkor meg kell állapítanom az 1914 évi zárszámadás tanúsága szerint, hogy 1914 december 31-én a város vagyonleltárában 36,5 millió aranykorona szerepel. Ez a 36 és fél millió korona adósság 45 millió pengőt tesz ki. És ha ezzel szemben megállapítom, hogy a mai adósság még a burkolási hitel is hozzászámítva 29 millió pengő, akkor igazán nem lehet azt mondani, hogy az adósságok halmozásában tulmentünk a békebeli állapotban.

De itt sem szabad tisztán ezzel megelégedni, mert helyes a bizottsági tag ur megjegyzése azután, hogy utóvégre az adósság csinalása még nem volna annyira kárhóztatandó, ha azok hasznos beruházásokra és szükséges dolgokra történnék.

Nem kívánom felsorolni azokat a létesítményeket, azokat az intézményeket, amelyekre ez a kb. 29 millió pengő elment, de megállapíthatom egész tárgyilagosan azt, hogy ebből a 29 millió pengő új adósságból ennek a törvényhatóságnak széles rétegei sokkal több áldásban részesültek, mint abból az 1914 év végén fennálló 45 millió pengő adósságból. (Zajos ováció, éljenzés, taps.)

Közbeszólás: Akkor ellopták!

Dr. Vásáry István polgármester: Ne méltóztatassék figyelmen kívül hagyni itt még azt sem, hogy ma

hány százezer pengővel leszállítjuk ezeket a terheket, nem volna méltányos. (Zugó taps, éljenzés.)

Balogh István: Ez a demokrácia!

Dr. Vásáry István polgármester: Én csak számokat beszélek, a melyek ellenőrizhetők mindenki által, hogy így van-e és kötelesek tartom, hogy a törvényhatóságot ezekben a kérdésekben a valóságos helyzetnek megfelelően tájékoztassam. (Éljenzés, helyeslés) kimutassam, hogy amennyiben változás van a multhoz képest annak mi az indoka. Most méltóztatnak látni és ha a törvényhatóságnak nem volna azonos az álláspontja, hanem valamelyes változtatást tart helyesnek, szükségesszerűnek és indokoltnak és lehetségesnek, most méltóztatni tudni hol, milyen mértékben lehet a változtatást megtenni.

már más körülmények között élünk, mint éltünk, mikor ezeket az adósságokat megcsinaltuk, amikor ezeket a kölcsönöket felvettük. Méltóztatassék végig nézni az összes lapokat, nagyon jó tudósításokat hoznak, egyetlenegy felszólalás soha nem hangzott el ebben a törvényhatóságban abban az irányban, hogy ne gondoskodjunk a szükséges összegről, munkaalkalmak teremtésére. (Ugy van, helyeslés.)

— Állandóan azt hangoztatták, tessék az államnak, a városnak munkaalkalmak teremtéséről gondoskodni. (Helyeslés, közbeszólás: Az a kötelessel!) Soha sem volt elég az a munkaalkalom, amelyet tudunk szerezni (Közbeszólás: Többet akartak!) Ezt meg kell objektíve tárgyilagossá itélet mellett állapítani és felteszem a kérdést, hogy állna ma Debrecen iparosága és hogy élte volna tul ezeket az esztendőket Debrecen ipari munkássága, ha ez a 29 millió pengő rendelkezésre nem áll és ennek keretében megfelelő köz munkák végezhetőek nem lettek volna. (Közbeszólás: Éhenhaltak volna!)

Nagyon könnyű konstatálni a tényeket, hogy adósság van és konstatálni, hogy az adósság terhe. Ezt konstatálni kellett volna akkor is, amikor megszavazták a kölcsön felvételét és felhasználását. Ha megszavazták, akkor most nem lehet bünbakot keresni az adósság csinalásáért. (Zajos taps.)

Egyet még az adóssággal kapcsolatban meg kell említenem:

A Speyer-féle kölcsön husz évre szól, — folytatta Dr. Vásáry István polgármester — 35 éves a 3.400.000 dolláros kölcsön. Méltó-

tatnak-e majd megállapítani, — hogy 900.000 dollár adóssága volt Debrecennek, amelyet 20 év alatt letörlesztett és akkor majd 900.000 dollár vagyonszaporulata lesz a városnak. Az az adósság tehát, a mely így használtatik fel, amely ilyen célokra szolgál, ez nem olyan adósság, amelyiktől félni kelljen, amelyet ijjesztésül kelljen odaállítani valakinek.

A KAMATOK.

Ami a kamar kérdéseket illeti, dacára annak, hogy a kamatok tőlünk nem függő körülmények következtében egészen mások mint a békebeli voltak, meg kell állapítanom, hogy nem haladják felül azokat az összegeket, amelyek a háboru előtt voltak. Az 1914 évi költség előirányzatban az összes kiadások 34,83 százaléka kamat volt. Ezzel szemben az 1930 évi költségvetésben 19,67 százalékát teszi ki a költségvetés összes kiadásainak a kamat. Pedig nem 4,66 százalékos törlesztéses kölcsön van a városnak, mint 1914-ben volt, hanem 11 és fél — 12 százalékos Speyer kölcsöne és 9,2 százalékos 3.400.000 dolláros kölcsöne.

De abszolút számokban sem áll a helyzet olyan rosszul, mert 1914-ben 2.300.000 pengő volt, ma 2 millió 368.000 pengő, 1915-ben volt 2.148.000 aranykorona, tehát már több mint a jelenlegi pengő összeg, 1916-ban pedig 2.584.000 aranykorona.

Méltóztatni látni, hogy itt sem olyan siralmas az állapot, mint látszanék, ha a számokat lélek nélkül, a számok lelkének vizsgálata nélkül tekintjük.

Méltóztatassék megengedni, hogy rámutassak arra, ami megint abszolút számokban való javulást jelent a helyzetnek, hogy 1919-ben a költségvetési hiány 1.310.000 pengő volt, az 1930 évi költségvetési hiány 1.136.000 pengő. Tehát itt is csökkenés van, nemcsak a százalékos arányban, a községi adó 50 százalékról 50-re leszállítása arányában, hanem a fizetendő pengő összegben is.

Több ízben hallottam azt, hogy mindazonon kívül, amiket a takarékoság elvének érvényesítése szempontjából szükségesek, még egy más dolog kell, ami a város anyagi helyzetének jobbra fordulását jelenti és ez a vagyon jobb jövedelmeztetése.

A nem jövedelmező vagyon köze tartozik pl. a kocsutak, gyalogjárdák, közutak, iskolaépületek, szegényház, kórház, stb. — A jövedelmező vagyon közé tartozik a bérházak, földbirtok, földbirtokoknál a bérheadottak és házikézelésben lévő, erdőseg, Hortobágy. Ezeknek a vagyonoknak jövedelmeztetése árverésen való bérheadás útján történik. Nem tudom méltóztatnak-e helyesnek tartani ezt és méltóztatnak-e a jobb jövedelmeztetés érdekében lehetők tartani, hogy a ma nem jövedelmező vagyonokból jövedelmet lehessen kihozni? Méltóztatnak-e lehetők tartani, hogy a bérházak-

Rádió, csillár, varrógép, gramofon

nagy választékban
a legolcsóbb árban és a legkedvezőbb fizetési
feltételek mellett kapható:

Katz Andor géparuházában

Piac ucca 83. szám,

Király ucca sarok. — Telefon 7—78. szám.

Női kalap

Finom
Elegáns
Olcsó

KARDOS
BELÁNE
Miklós-u. 4.

Szipál műtermében művészi Piac-u. 44 menyasszonyi fényképek

ből nagyobb összegű lakbért, boltbért lehessen beszélni? (Zajos közbeszólások: Nem lehet!)

Méltóztatnak-e lehetők tartani, hogy a földeket nagyobb haszonbérrel tudjuk kiadni, mint a hogy bérbe vannak adva. (Nem lehet, nem lehet, nem lehet!)

Méltóztatnak-e lehetők tartani, hogy a földeket nagyobb haszonbérrel tudjuk kiadni, mint ahogy bérbe vannak adva. (Nem lehet, nem lehet!)

Méltóztatnak-e lehetők tartani az adott körülmények között, hogy felemeljük a Hortobágyon a legelőbérletet, mert a Hortobágyból nincs elég jövedelem?

Méltóztatnak-e azt hinni, hogy az erdőgazdaságnál az egyetlen lehetőség, amely volna a vagyonok jövedelmének fokozására,

nem tettük-e meg, ami egyedül lehetséges volt, abból a szempontból, hogy a néhány évvel ezelőtti felemelt vágásforduló lejjebb szállíttassék?

Nem egy ízben tettük meg az előterjesztést a törvényhatósághoz és földművelésügyi miniszterhez. Ha nincs eredménye, nem tehetünk róla.

Akkor, amikor a helyzet szanalása érdekében felvetjük azt a kérdést, hogy a vagyonok jobb jövedelmezéséről kell gondoskodni, méltóztatnék megmondani közelebbről, (ugy van! mindenfelől) hogy lakbért emeljük, boltbért, haszonbért, vagy hortobágyi legelőbért emeljük-e fel. Mert ha ezeket nem akarom csinálni, akkor ezekből a vagyonokból több jövedelmet kipróbálni nem lehet.

A harmonikus összefogó munkáról

Végezetül Juhász Nagy Sándor Bizottsági tag urnak arra a kijelentésére reflektáljak néhány szóval, amely kijelentés a harmonikus összefogó munka érdekében hangzott el.

Nem voltam ellensége akkor sem, amikor a bizottsági tag ur ezeket a kijelentéseket 1927 októberében a költségvetés tárgyalása során elmondotta, de nem volt a békeségnek akadály a férfiu som, akinek kezében talán nagyobb mértékben volt és van az ilyen együttműködés lehetősége: a főispán ur eméltósága. — (Eljenzés, taps.)

Rajtuk nem mult, hogy ennek a felhívásnak nyomán együttes munkálkodásra össze ne fogjunk és ez annál inkább plauzibilis és kézenfekvő volt, mert hiszen törvényhatósági kiegészítő választások előtt álltunk.

Meg is indultak a tárgyalások. Nem tudom, a mélyen tisztelt bizottsági tag ur tud-e róla, de megindultak a tárgyalások abban az irányban, hogy összefogva a háborúság elkerülésével, békeséges együttműködéssel oldjuk meg a választást. Merem mondani, hogy nem a főispán uron mult és merem mondani, hogy is rajtam mult ez a kérdés, akinek akkor sokkal kisebb részem volt a vezetésben.

Es nem mulik a jelenben sem (helyeslés) és nem fog mulni a jövőben sem. De hogy ez lehető legyen, ennek van egy nagyon kardinális feltétele.

Az együttműködés feltételei.

— A személyi támadásokat, a személyi kérdések beneolgatását teljesen ki kell kapcsolni ismét. Mert addig, amíg ez áll előtérben, mindent ebből a szemszögből fogunk tárgyalás alá venni, amikor bizonyos tényeket konstataunk magyarázat nélkül, akkor csak írott malaszt, és őszinteség hiányára vall a békeségre való törekvés és arra való felhívás.

— Nem akarok — igazán Isten látja lelkemet — személyeskedni, de mégis rá kell mutatnom arra, hogy a békeséges együttműködés biztosíthatása érdekében nemcsak nem szabad olyan cikkeket sem napvilágot látniok, mint a melyben Mocsári László igazgató ur foglalkozik a költségvetéssel.

— Aztán még egy más dolog is kell a békeséges együttműködés érdekében. En valahány olyan nyomtatást látok, amely a város ügyeivel foglalkozik, a város kor-

mányzását bírálja, a város gazdasági, pénzügyi helyzetét tárgyalja, azokban vagy kifejezetten olvashatom — mint Juhász Nagy Sándor bizottsági tag ur is felolvasta a maga beszédéből — amit itt mondott, hogy tiszta kéz kell a közügyek vitelében, vagy pedig ez a gondolat tükröződik a sorok között. Ezt a kívánságot nagyon különbözőképpen lehet felállítani.

Vásáry polgármester a tiszta kéz politikájáról.

Fel lehet állítani úgy, mint abszolút kívánságot és abban az esetben én is aláírom, fel lehet állítani úgy, mint egy fennforgó helyzettel szemben kívánandó állapotot.

Ha azt méltóztatik mondani akcióként, hogy a közügyek vitelénél tiszta kéz kell, a legteljesebb mértékben aláírom. De ha úgy méltóztatik ezt gondolni, hogy a közvagyon mai kezelésével szemben kell tiszta kezét kívánni, akkor bátor vagyok feltenni a kérdést a törvényhatóság nyílt ülésén mindenkihez, férfiasan viselem a kérdés feltételének minden konzekvenciáját, méltóztatnék nyilatkozni, mióta én a város szolgálatában állok, egyetlenegy ügyben is tettem-e olyat, amely ennek a kívánságnak, hogy tiszta kézzel nyuljunk hozzá az ügyekhez, nem tettem volna eleget. Méltóztatnék felállni és jelentkezni, hogy itt van az az ügy, ahol nem volt tiszta kéz. En akkor levonom a konzekvenciáját, ha a vizsgálat azt fogja megállapítani, hogy nem volt tiszta a kezem, de ha a vizsgálat az ellenkezőt állapítja meg, akkor a másnak is le kell vonnia a konzekvenciát.

A békeség érdekében azt kérem, hogy ezzel a kérdéssel is ebben az értelemben méltóztatnék foglalkozni. Ha mint abszolút kívánságot méltóztatik hangoztatni, nincs egyetlen ember, aki ezt ne kívánná, de ha azt méltóztatik odaállítani, hogy a mai kezelési módra, a mai kezelésekkal szemben kell tiszta kéz, az ellen férfiasan tiltakozom! (Hosszan tartó zúgó taps, eljenzés.)

JUHÁSZ NAGY SÁNDOR VÁLASZA.

Dr Juhász Nagy Sándor a zárzó jogán szólal fel és kijelenti, hogy a Mocsáry által írt cikkben levő tévedéseket helyre lehet igazítani. Reflektál arra a közbeszólásra, mikor valaki azt mondta, hogy 1914-ben, amikor a kölcsönök szembeállításáról szó volt, hogy

valaki ellopta.

Nagy zaj, közbeszólások. Ez csak vice volt, nem komoly beszéd.

Dr Hadházy Zsigmond főispán: Ki kell jelentenem, hogy ezt a megjegyzést nem hallottam, mert ha hallottam volna, a megfelelő intézkedést megtettem volna.

Juhász Nagy Sándor ezután reflektál a polgármester további beszédére, azonban lényegesebb ellenérvet nem hoz fel.

ÖSZINTESÉGET.

Dr Vásáry István polgármester válaszul ezután Juhász Nagy Sándor szá-

vaira. Beszéde végén kijelenti, hogy csak milder, hátsó gondolat nélkül való őszinteség az, amely a teljes együttműködést biztosíthatja. (Zúgó eljenzés.)

Dr Hadházy Zsigmond főispán ezután szavazásra teszi fel a költségvetést, melyet általánosságban a részletes vita alapjául a közgyűlés elfogad.

A főispán ezután Juhász Nagy Sándor indítványát terjeszti elő, mely arra vonatkozik, hogy a közgyűlés utasítsa a számvevőséget, hogy a legközelebbi közgyűlésre terjesszen be részletes kimutatást arról, hogy a felvett kölcsönöket milyen célra szavazták meg és hogy azt tényleg milyen célokra használták fel.

A közgyűlés ezt a zindítványt is elfogadja.

A részletes vita

A költségvetés részletes vitáját Zöld József főjegyző referátumai alapján csoportonként folytatták le.

Elfogadták a műszaki ügyosztály személyzetének felemelésére vonatkozó elvi javaslatot és az egész vita során végig mindenütt az előadói javaslatokat fogadták el. Lényegesebb felszólalás vagy módosítás sehol nem történt.

A utolsó csoport elfogadása után a megajánlás következett: a pótdadó 50 százalékban és a kereseti adó 5 százalékban való megajánlása.

Hegymegi Kiss Pál szólalt fel. Azt indítványozta, hogy a megajánlást ne adja meg a közgyűlés, a Juhász Nagy Sándor által felhozottakon kívül azért sem, mert ezt a költségvetést még a régi tanács állította össze. Nézete és meggyőződése szerint a költségvetés végrehajtása az új autonómia hatás-

körébe tartozik, tehát az volna a helyes, ha az új törvényhatóság hatáskörébe tartoznék a költségvetés megajánlása. Miután azonban erre most nincs mód, ezért azt indítványozza, hogy ezeket az adókat ne szavazzák meg, annál is inkább, mivel remény van rá, hogy újból a törvényhatóság alá kerül a költségvetés tárgyalás végett azért, mert mint kötelezőszerűen bejelenti, ezt a költségvetést megfellebbezi.

Dr Vásáry István polgármester válaszul Hegymeginek és rámutat arra a tévedésre, hogy ezt a költségvetést az új törvényhatóság még egyszer tárgyalhatja.

Az idő előhaladott voltára tekintettel a főispán a közgyűlés folytatását délutánra halasztotta.

Névszerinti szavazás

Délután fél öt órakor nyitotta meg a folytatólagos közgyűlést dr Hadházy Zsigmond főispán. Következett a névszerinti szavazás a költségvetésre, illetve az adók megajánlására. A törvény értelmében névszerint kell szavazni, ha a községi adók felemeléséről vagy leszállításáról dönt a közgyűlés. Most leszállításról van szó, amennyiben 50 százalékban állapított-

ták meg a községi pótdadót, a tavalyi 55 százalékkal szemben. — Érdekes, hogy Hegymegi Kiss Pál pártja nem szavazta meg az adóleszállítást sem. Ő és pártja nemmel szavaztak, a többségi párt tagjai pedig igennel. 51 szavazattal 8 ellenében megszavazták a pótdadó leszállítását. A kereseti adó százaléka öt lesz.

Újabb vita a közüzemekről

A költségvetésnek további részleteiről nagy vita indult meg a közüzemekről. Hegymegi Kiss Pál polemizál Szöllös Armin délelőtti beszédével. Helyteleníti azt a programot, mely a közüzemek szaporítását célozza.

Dr Vásáry István polgármester: A kérdést nem lehet úgy eldönteni, hogy a közüzemeknek nincs létjogosultsága. Külföldi példákat hoz fel ezirányban és felolvassa egy német szaktekintély véleményét, mely az ő álláspontját igazolja. Hajlandó vizsgálat tárgyává tenni, hogy a közüzemek megfelelnek-e hivatásuknak, de a köz érdekében tovább nem.

Hegymegi Kiss Pál azt mondja, hogy a jövőben a kérdés körül úgy is nagy harcok lesznek, mert a munkásság a teljes szocializálás álláspontján van.

A közgyűlés aztán a városi nyomda és a téglagyár költségvetését elfogadta.

A köztisztasági vállalat tételénél felszólal Márk Endre és azt mondja, hogy a személyszállításnál zavarok vannak. — Ugyane tételnél Fényes Jenő dr azt kifogásolja, hogy a köztisztasági vállalat öntöző kocsijait fuvarozásra használják fel. Azt kívánja, hogy a vállalat ne foglalkozzon fuvarozással.

Dr Vásáry István polgármester: Rámutat arra, hogy a közgyűlés állapította meg a szabályrendeletet, mely a Köztisztasági és fuvarozási vállalatot létesítette. Már a címben is benne van, hogy a vállalat fuvarozással foglalkozhatik. Rámutat ezzel kapcsolatban néhány jelenségre. Most mikor a kartellek ellen folyik a harc, akkor jelentkezett nála egy kis kartell, a kis fuvarosok kartellje, kik szintén kérték a Köztisztasági vállalat fuvarozásainak beszüntetését és nyíltan megmondják, hogy azért mert két pengővel olcsóbban szállítja a téglat. Ugyanilyen szempontokból kérte egy másik érdekelttség a vágott városi fa árusítását. Egy harmadik érdekelttség azt kívánta eltiltani, hogy a megyebeli falusiak ne árusíthassák a Dégenfeld-téren a lisztet. Ennek az érdekelttségnek meg is mondta, hogy mit szólnának ahhoz, ha ő eltiltana a megyebeliak itteni liszt-árusítását, viszont Hajdumegye alispánjak pedig eltiltana a megyebeliaknak, hogy debreceni kereskedőknél vásároljanak. A fogyasztók érdekében tiltakozik az ellen, hogy a községi üzemek eilen szóló elvet ridegen érvényesítsék, mert a városi nyomda és a szeszüzlet után a világítási vállalatra kerülne a sor, aminthogy

errenézve bizonyos bányaérdekeltségek részéről már is van tendencia.

Fényes Jenő dr és Hegyemgi Kiss Pál felszólalása után a közgyűlés elfogadja a köztisztviselői vállalat, majd a szeszüzlet költségvetését.

Valasz Hegyemgi Kiss Pál interpellációjára

A tárgysorozat szerint következett dr Vásáry István válasza Hegyemgi Kiss Pál interpellációjára, melyet a mult közgyűlésen terjesztett elő.

Hegyemgi azt kérdezte, milyen adatok alapján, kik készítették el és ki vállalja a felelősséget a törvényhatósági választói névjegyzékért.

Dr Vásáry István polgármester kijelentette a részletes megadott válaszában, hogy dr Balogh Sándor tb. tanácsnok az igazoló választmány munkájáról jelentést terjesztett be hozzá. A névjegyzéket a belügyminiszter rendelkezése szerint készítették, amelynek értelmében törölni kellett mindazok nevét, akik hat éve nem laknak itt, akik időközben elhaltak, vagy elvesztették állampolgárságukat, vagy bizonyos büncselekményeket követtek el.

Miután az igazoló választmány nem volt képes a rövid idő alatt a munkálatait elvégezni, javaslatokat készítettek a törvényhatóság aljegyzői és fogalmazói és az általuk készített javaslatok készítésénél figyelembe vették azt, hogy az illető debreceni születésű-e, ebben az esetben vélelmezték, hogy hat éve itt lakik, benne hagyták azokat, akik hat éve itt laktak, sőt azok hozzátartozóit is, beszerezték az adatokat az elítéltekről, a halottakról, ezer tulmenőleg felhasználták helyi ismereteket és így készítették el a javaslatukat.

Arról nem lehet beszélni, hogy 8000 embert fosztottak volna meg a választói jogától, mert csak olyanokat lehet megfosztani a joguktól, akik a jognak birtokában vannak.

Senkitől meglevő jogokat elvenni nem lehet, éppugy mint valakit meg nem illető közjoggal megajándékozni sem lehet. Aki a törvényes fórumok előtt kellő igazolás útján megkapta a jogát, azoktól nem vették el. Aki a törvényen alapuló jogát nem igazolta, annak nincs joga, attól elvenni sem lehetett.

Ami a felelősség kérdését illeti, megint kijelenti, hogy jogsértés nem történt. A választmány határozata ellen egy panasznak van helye, amelyet ismét a választmány bírál el és terjeszt fel a közigazgatási bírósághoz.

Ha valakitől az igazolás dacára elvették a jogát, ezt más nem tehetné, mint az igazoló választmány, vagy a közigazgatási bíróság és ez a két fórum ezért vállalni is fogja a felelősséget.

Hegyemgi Kiss Pál szólal fel a közgyűlés legyőrés beszédét tartó A fontosabb részekben ugyanazt mondja, amit Vásáry István polgármester. Kijelenti, hogy az igazoló választmány maga kb. 3000 embert igazolt, a közigazgatási bírósághoz 1600-1800 panaszt terjesztettek fel. Dicséri a rendőrséget és az elsőfoku közigazgatási hatóságot az igazolások körüli munkáért.

Közbeszólás: Éljen Vass Károly! Hegyemgi Kiss Pál: Ha érdemről van szó, akkor már meg kell állapítani, hogy dr Vass Károly tanácsnok ur akkor szabadságon volt és H. Kiss József tanácsnok uré az érdem. (Zajos derűlttség.)

Közbeszólás: Vass Károly vissza az ajánzéssel.

Dr Hadházy Zsigmond főispán kötelességszerűen figyelmezteti Hegyemgi Kiss Pált, hogy a törvény értelmében a felszólalásra kiszabott félóra lejárt. Nem akarja korlátozni Hegyemgit a beszéd idejében, de kénytelen a tör-

A vízdíj megállapításánál Márk Endre szólalt fel. — Vásáry polgármester kifejtette, hogy a vízdíj méltányos felemelésére azért volt szükség, mert a mangántalanító berendezést beállították és erre nagy költség volt.

vénynek eleget tenni, amely a közgyűlés tetszésére bízva, hogy tovább engedje-e beszélni, vagy sem. A maga részéről javasolja a közgyűlésnek, engedje meg a beszéd folytatását.

Hegyemgi Kiss Pál: Én nem kérem a meghosszabbítást, mert hisz itt mi tulajdonképpen csak szalmát csépe-lünk. (Zajos derűlttség.)

Hegyemgi ezután még kb. 25 percig beszél, amelyben a jogfosztás körüli dolgokat hozza fel.

Dr Vásáry István polgármester válaszul ismét Hegyemgi beszédére s kijelenti, hogy a vonatkozó törvény végrehajtási utasítása semmiféle pontos irányítást arra vonatkozólag nem ad, hogy milyen adatok alapján kellett volna megállapítani, hogy kit kell felvenni a névjegyzékbe. Megjegyzi, hogy maga a közigazgatási bíróság egy egész sereg panaszra megállapította, hogy tárgytalan, 114-ről megállapították, hogy nincs jogosultsága, 190-ről pedig megállapították, hogy bent volt a névjegyzékben.

Nem szabad elfelejteni, hogy 30.000 nevet tartalmazó választói névjegyzéket kellett 15 nap alatt átvizsgálni. A tisztviselőket semmiféle politikai tendencia nem vezette. Kijelenti, hogy a hivatalos névjegyzékben semmiféle olyar, jelzés nincs, amely Hegyemgi Kiss Pál ajánlót, vagy az pártjához tartozókat külön megjelölné.

Méltóztassék elhinni — fejezte be Vásáry polgármester szavait —, hogy semmiféle olyan momentum, amelyet a bizottsági tag ur itt keres, amelynek jogosulatlan érvényesülését szerette volna ha itt megállapítható lett volna, egyáltalán ennél a munkánál nem szerepel.

Hegyemgi Kiss Pál felel a polgármester szavaira és megállapítja, hogy a felelet nem elégtí ki. Jogfosztási harcnak minősíti a névjegyzék összeállítását.

Vásáry polgármester felel Hegyemgi Kiss Pál szavaira, hogy miért hagyták ki azokat, akik jogosak? — arra felelni nem tudok, mert tudomtalán ilyen elő nem fordult. Aki igazolta jogosultságát azt fel is vették.

Hegyemgi Kiss Pál nem veszi tudomásul a választ.

Hadházy főispán felteszi a kérdést, hogy tudomásul veszik-e a polgármester választát, mit nagy többséggel tudomásul vesz a közgyűlés.

Juhász Nagy Sándor javaslatát oivassa fel Vargha Elemér. Juhász Nagy Sándor szerint ezer, meg ezer választó polgár ügyéről van szó.

A hatóság föltétlen felelősséggel végezte ezt a munkát. A két óras vita nem világította meg ezt a kérdést. — Kéri a vizsgálóbizottság kiküldését.

A közgyűlés nem fogadja el tárgyalásra az indítványt.

Vásáry István polgármester bejelenti, hogy 120.000 szavazólapot készítettett, amit az egyes pártok kapnak meg rendelkezésre.

A közgyűlés tudomásul veszi a Vásáry polgármester bejelentését és még Hegyemgi Kiss Pál is a bejelentés mellett szavazott.

A közgyűlést kedden folytatják.

Házasszonyok segítői a nagytakarításnál!! Porszívó és parkettgépeim Vegye bérbe félnapra 2-50, egész napra 4- pengőért. Soltész, Hatvan-utca 1., II. kapu. Telefon 12-59.

Repül már a rakéta repülőgép

Opel Frigyes 50 méter magasságban 10 kilométert repült a rakéta-repülőgéppel.

Majna Frankfurt, szept. 29. Opel Frigyes, az ismert feltaláló, az itteni repülőtéren ma kipróbálta rakéta-repülőgépét. A készülék egyfedelű, kormányzerkezete hasonlóan a motor nélküli repülőgépekhez, szabadon van elhelyezve. A gép teste egy lövedékhez hasonló. A rakéták kipuffogói a vezető ülése mögött vannak elhelyezve.

Az első rakéta-röpülőgép futás után — hatalmas zörgés kíséretében — emelkedett a levegőbe; mintegy

50 méter magasságban megkerülte a repülőteret, mely után Opel Frigyes kormányzási gyakorlatokat végzett a levegőben. A leszállás izgalmas körülmények között ment végbe. A rakéta-repülőgép merőlegesen közlekedett a föld felé és már csak pár méternyire volt a földtől, amikor vízszintesen fordult. Rövid futás után sikerült a gépet megállítani. Leszállás után derült ki, hogy a rakéta-repülőgép első útján tíz kilométernyi utat repült be.

Hajduvármegye közgyűlése

Hajdu vármegye törvényhatósági bizottsága hétfőn délelőtt Pákozdy Sándor alispán elnöklele alatt rendes közgyűlést tartott. A közgyűlés iránt csak mérsékelt érdeklődés nyilvánult meg.

A közgyűlést Pákozdy Sándor alispán délelőtt fél 10 órakor nyitotta meg. Üdvözölte a megjelent bizottsági tagokat, majd bejelentette, hogy Hadházy Zsigmond főispán más elfoglaltsága miatt a közgyűlésen nem jelenhetett meg. Nábráczky Béla dr főjegyző ezután bemutatta az alispáni jelentést, mely a vármegye elmúlt negyedévi közállapotait jónak mondja s általában, felöleli a szokásos havi jelentéseket, melyek a vármegye közállapotait és viszonyait hűen tükrözik vissza.

Az alispán előterjesztette, hogy a központi választmányt újjá kell alakítani, miért elrendelte a választást. A választásnál két lista szerepelt, a többséget a következő lista kapta meg: Nábráczky Béla vármegyei főjegyző Debrecen, dr Cseke Sándor vm. árvaszéki elnök Debrecen, dr Molnár Béla ref. lelkész Balmazújváros, Szabó Elek Közalap. felügyelő Püspökladány, dr Lessényi István vm. árvaszéki ülnök Debrecen, dr Czeglédy Mihály ny. vm. t. főügyész Debrecen, dr Ethey László fősolgabíró Debrecen, dr Ujvárossy Lajos kir. közjegyző Hajduböszörmény, Köblös Samu főgimn. igazgató Hajduböszörmény, Molnár Zoltán ref. lelkész Hajduduház, dr Ludány Miklós földbirtokos Nádudvar, Kolozsváry Mihály lelkész Hajdunánás, Kiss István földbirtokos Földes, dr Szücs László városi t. főügyész Hajdunánás, ifj. Berencsy Géza magánzó Hajdunánás, dr Sembery Miklós ügyvéd Hajduböszörmény, dr Berkó Géza vm. t. főügyész Debrecen, Bor János isk. igazgató Hajdusoboszló, B. Nagy János földbirtokos Hajdusoboszló, Gődény Ferenc földbirtokos Hajdusámson, Harscsarik Géza földbirtokos Vámospéres, Kiss M. József földbirtokos Földes, Boldizsár Zsigmond igazg. tanító Nádudvar, Fried Leó földbirtokos iTszacségy, dr Görgey Márton vm. t. főorvos Debrecen.

A fentieket tehát 1930 január 1-től ötévi időtartamra a központi választmány tagjait megválasztották.

Uzonyi Barna vármegyei tb. főjegyző bemutatta ezután a vármegye költségvetését, melynek első fejezete a vármegye háztartási költségvetését 29.798 pengő szükséglettel, 27.201 pengő fedezettel, 182.597 pengő hiánnyal mutatja. Így a pótdadót az állami egynyes adó 8.11 százalékában állapították meg. A költségvetés második fejezete a nyugdíjköltségvetés, ahol a bevétel 14.100 pengőn túl 214.568 pengő községek hozzájárulásából nyer fedezetet, mely az állami adó 21.77 százalékát teszi ki.

A közgyűlés a költségvetést általánosságban és részleteiben is elfogadta.

Apróbb ügyek letárgyalása után a közgyűlés fél 12 órakor véget ért.

Cserkész fogadalomtételi ünnepély

MEGHÍVÓ

A debreceni Keresztény Ifjúsági Egyesület 231. sz. „Méliusz” cserkész-csapata 1929. évi október hó 6-án délután 6 órakor a MANSz Otthon dísztermében tea-estéllyel egybekötött fogadalomtételi ünnepélyt tart.

Műsor:

- 1. Csapatinduló. Éneklí a csapat. 2. Megnyitó beszéd. Tarija Uray Sándor, a csapat parancsnoka. 3. Fogalomtétel. A fogadalmat kivesszi Mezey Béla, a IX. cserkészkerület vezető tisztje, a csapat volt parancsnoka. 4. Üdvözlések. 5. Himnusz. (Szűret.) 6. Szaval farkasfalvi Mauts László hittanhallgató. 7. Beszámoló az angliai cserkész nagy táborról. Tarija Madarász József, a csapat segédtisztje. 8. Szólv ének. Előadja Benesik Árpád tanító, zongorakísérettel. 9. Szaval Veesessy János hittanhallgató. 10. Záró beszéd. 11. Cserkészinduló. Éneklí a csapat. Belépő-díj rines. Műsormegváltási ár 1 pengő. A csapat hozzátartozóinak 70 fillér. Cserkészeknek 50 fillér. Kapható a csapat tagjainál és helyszínen a pénztárnál.

Szívesen nyújtunk tájékoztatást a Ma kézimunka divatjáról, mely különösen függönyök-nél eltér a régítől. Kerégyártó Kézimunka Ipar, Szent Anna-u. 6. szám.

Sodrony ágybetéte legjobb minőséget készít Neumann Pártianca 17

A Corriere della Sera cikke Debrecenről

(Folytatás. — Elője vasárnapi
lapozómunkában.)

Évszázadokon keresztül Debrecen kultúrája csaknem kizárólag kálvinista kultúra volt. Sarokkövei voltak a kultúrának: az országos hírű nagy Kollegium, mely a XVI. században, a reformáció korában alapított; az óségi nyomda, mely több mint három és fél századon keresztül mint városi üzem működött; végül a több mint kétszáz ezer kötetet számláló könyvtár. De azért a városon egyáltalán nem érzik az a merev (rigido!) kálvinista szellem, mely más országok, például Svájc és Hollandia városait jellemzi. Az emberek a templomban meghallgatják a prédikációt és buzgón énekelnek, de a templomon kívül a munka után szórakozni akarnak.

Bár sohasem zárta el kapuit az idegen szellemi áramlatok elől, jöttek légyen azok kelet vagy nyugat felől, Debrecen a századok folyamán mindig büszkén megőrizte hamisítatlan magyar jellegét.

48-ban az Ausztria ellen folytatott szabadságharc idején székhelye volt az ideiglenes kormánynak és az országgyűlésnek. Itt játszódtott le a kálvinista nagytemplomban az a jelenet, mikor Kossuth Lajos a Habsburg-házat bukottnak nyilvánította és további harcra tüzelt, mely újult erővel meg is indult Ausztria és akkori szövetségese, Oroszország ellen. Es itt volt színhelye annak az utolsó hősi erőfeszítésnek is, melyel a tavaszi hadjárat során, az ugynevezett debreceni csatában egy maroknyi magyar reményvesztetten feláldozta magát a sokszorta erősebb orosz sereg előtt.

De még szükség volt egy újabb, a régi ellenség oldalán végigküzdött háborúra, hogy a magyar utolsó illúzióját is elveszítse.

Ma Debrecen, mint egész Magyarország, azzal van elfoglalva, hogy növelje és gyűjtse erőit. És ez a munka itt még serényebben folyik mint egyébutt, mert közel van az új határ és a keletről jövő szellő az odaát rekedt magyarok sóhaját és üdvözlését hazza. És időnként csoportostól menekültek jönnek, kiknek elbeszéléséből csordultig telik keserűséggel a magyar szív és pattanásig hevül a magyar kebel. De azért a legnagyobb fejelem uralkodik. Mindenki aláveti magát annak az újjáépítési programnak, melyet Budapestről irányítanak. És tekintetben is Debrecen vezet, mert a város alatt húzódik az a frissen emelt elválasztó fal, mely legősibb területére szorítja vissza a megfogyatkozott magyar családot. A debreceiek érzik, hogy nekik különleges feladataik vannak.

Csinosítják tehát és mintaszerűen karban tartják városunkat, mert arról van szó, hogy azok, akik „odaát” vannak, lássák, hogy a magyar nemzet egyre gyarapszik, emelkedik a tudomány, az ipar, a mezőgazdaság terén, általában minden téren, mely a kultúra és civilizáció fokmérője egy nemzet életében.

A debreceni egyetem kibővített, hogy befogadhassa a határon túlról azokat a magyar ifjakat, kik az idegen kézbe került kolozsvári egyetemen helyüket többé nem találhatják: de nehéz, csaknem lehetetlen idejönni annak a magyarnak, ki tulnan él az új határokon.

Az egész város szép akar lenni és érdekes és erős: olyan akar lenni, mint egy nagy kirakat azok számára, akik „odaát” vannak.

Az egyetemi klinikai telep, egy szépséges és óriási park üdítő keretében szétszórt legkülönbözőbb intézeteknek ez a csodálatos gyűjteménye, ahol már

a vidám, költői környezet is enyhülést ad a szenvedőnek, — ez a páratlan intézmény egész elgondolásával és kivételével a jövőt célozza; ugyanígy az óriási vagongyár, a hatalmas gőzmozgatók, a szövő-, mezőgazdasági gépek-, butor-, lábbeli és szalámigyárak, ez

utóbbiakban készíti a híres debreceni szalámi (nehány vezető szalámigyár olasz kézben van!), a dohány-, bőr- és husfeldolgozó gyárak valóban nagy országra vallanak.

Es életerő lüktet valamennyiükben és mintha együtt egy óriási lobogót alkotnának, mely oda van kitűzve az új országhatárra emlékeztetőül a mult-ra, intéjélül a jövőre.

Fordította: Várady-Szabó Sándor nyug. százados.

SZÍNHÁZ ÉS MOZI

ERKEL GABI SÉRÜLÉSE PÁR NAP ALATT MEGGYÓGYUL

Mint az már ismeretes, Erkel Gabi pár nappal előbb olyan szerencsétlenül siklott el a szobájában, hogy mindkét térdén elég komoly sérüléseket szenvedett. Alkalmunk volt beszélni dr. Tessl. Ernővel, — aki a művésznőt, mint színházi orvos kezeli, — aki az alábbiakban nyilatkozott Erkel Gabi megsérüléséről:

— Egészen szokatlan balesete van a művésznőnek, bár nála ez már másodszer fordul elő, hiszen legutóbb Pécsen is a lépcsőzet és akkor is a két térdén sebesült meg. Hogy, hogy nem, de a művésznő a szobájában elesett és mindkét térdén elég komoly természetű zúzódásokat, sérüléseket szenvedett. — Olyan heves fájdalom volt a sebesülés után, hogy esontörésre gondoltunk, de most már megállapíthattuk, hogy arról szó sincs. Azonban ez is elég komoly sebesülés, — miért is pár napig abszolút nyugalomra van szüksége a művésznőnek, már csak azért is, mert a régi zúzódás sebei is felhasadtak. Néhány nap multával azonban látható, hogy teljesen egészségesen léphet fel a művésznő és nyugodtan elláthatja szerepeit.

Ma és szombat este bezárólag minden este fél 8 órakor:

Szökök az asszony

a szenzációs sikerrel színre került pompás revü operett kerül színpadra. A Szökök az asszony ma, kedden este B) bérletben, szerdán C) bérletben, csütörtökön D) bérletben, pénteken és szombaton este bérletszűnetben kerül színpadra. A szelvények valamennyi előadásra érvényesek.

A Szökök az asszony kiállítására káprázatosan látványos.

A Szökök az asszony szereposztása a legjobb.

A Szökök az asszony zenéje csupa melódia.

A Szökök az asszony szövege mulatságosan szórakoztató.

A Szökök az asszony táncai frenetikus sikerűek.

A Szökök az asszony debreceni előadása fővárosi nivóju.

Kornély Mária a primadonna szerepben egy csapatra meghódította a „Szökök az asszony” előadások közönségét. Egyéni bájosága, szépsége, eleganciája, kitűnő hangja és nagyszerű színészi képességei első fellépésre a debreceni közönség új kedvencévé avatták a „Szökök az asszony” primadonnáját. Minden nap tomboló tetszés fogadja nagyszerű énekszámait. Szücs Lacival, az új, kiváló bonvivannal táncolt óriási hatású tangójukat. A már

világszerte népszerű „Pardon, pardon Szenyora” kezdetű dalt és Sugár Misivel előadott Zsuzsanna és a vének szeniorozott furdójelenetet.

A Szökök az asszony másik szenzációja Szücs László fellépése a bonviván szerepben. Ez a tündöklő hangú énekes művész Budapestről hozta magával az előkelő játékkultúrát és így érthető, ha a debreceni közönség tüntető, lelkes tapsokkal jutalmazza a kiváló művész produkcióját.

A Szökök az asszony motorja a Tihanyi Jutka—Sugár Misi kettős. — Amit ez a ragyogóan fiatal, két, rendkívül tehetséges, jókedvű színész csinál, az mindent felülmul. — Egész este állandóan tapsos jókedvben tartják a közönséget finom, deccens humorokkal és ragyogó táncokkal.

A Szökök az asszony táncai különfejezetet érdemelnek, melynek megjelölésével a szenzációsan szereplő görlok, akik Erdődy mester vezénylete alatt gépszerű precizitással végzik nagyszerű táncukat. Erdődy Kálmán, mint revütáncos is, bámulatosan nehéz táncfiguráival hangos sikert arat.

A Szökök az asszonyt, ha a Misoga pár csak egyedül szerepelne, is meg kellene nézni. A népszerű művészpár ezúttal is falrengető sikert arat orfeumi produkciókat megszővegető, groteszk táncbetéttel. Még a legsavanyubb ember is hangosan nevet a két táncművésznőnek.

Siessen meg, — tani jevet a Szökök az asszony előadásaihoz.

Jó jevet csak előre váltva kaphat a Szökök az asszonyhoz.

Olesó pénzért a legnagyobb szórakozás a színház Szökök az asszony előadása.

Ifjusági és zónaelőadás szerdán és csütörtökön délután 3 órakor a Csokonai színházban. Színre kerül: Császár és komédiás.

Jevet a színházi pénztárnál kaphatók. Legdrágább hely: 1.60 pengő.

Meteorban kedden és szerdán: „Magyar rapszódia” zenekísérettel és a kísérő műsor. Előadások 4, 6, 8 és 10 órakor. Jegyelővétel állandóan!

Mozgósínházak műsorai.

Vigszínház:

Hétfő, kedd. Szept. 30. és okt. 1.
Két attrakció! Egy előadásban!

A TITKOS FAVORIT.

(Egy derby izgalmas története.)

Sport-dráma, 8 felvonásban.

Főszereplők:

Dorothy Mackail, Anna Nilsson,

Ralf Forbes és Lovell Chermann.

Megelőzi:

A KÖLYÖK.

(A humor és a szív harca.)

Társadalmi dráma 7 felvonásban.

Főszereplők:

Charlie Chanlin és Jackie Coogan.

Kísérő: „Halászat—Vadászat”, — sport-riport.

Uránia:

Hétfő, kedd. Szept. 30. és okt. 1.

Két attrakció! Egy előadásban!

A RETTEGÉS VÖLGYE.

Társadalmi dráma, 8 felvonásban.

Főszereplők:

Monte Blue, May Mc. Avoy és

Katherine Carver.

Megelőzi:

TITOKZATOS KILENCUJJU.

Detektív dráma, 7 felvonásban.

Főszereplők:

Harrison Ford és a kis Coghalan.

Jönnek, szerdától, Vigszínházban:

Csak felnőtteknek: „A házasság mostohái”. (Íme: A házasság!) A modern élet problémája, Corinne Griffithel. Megelőzi: „Második nászut”. (Egy félreértés következménye.) May Mc. Avoy, Edna Mruphy, Hallam Cooley. — Urániában: „A vihar árvái”. (Társadalmi dráma.) Olga Csehova, Xenia Desni. Megelőzi: „A csuklyás kísértet”. (Kalandos szerelmi dráma.) Dorothy Wick, Adalbert von Schetow.

Jön: „Chicago”. (Roxie asszony bűnpöre, a szöke démon.) Várkonyi Mihály és Phyllis Haver.

Görlok a színház előtt.

fényképeztesse le magát
Ha Debrecenbe jön,

LIENER BÉLA

városunk közismert fényképészeti műtermében, Csapó u. 1. alatt, a Bika szállóval szemben.

Nyitva reggel 8-tól este 6-ig, vasár- és ünnepnapokon is!

Megkezdődtek a jelentkezések a kirakatrendező tanfolyamra

A Kereskedelmi és Iparkamara által rendezendő kirakatrendező tanfolyamra, melynek előadásai október hó 3-án nyílnak meg, már megkezdődtek a hallgatók jelentkezései. Kétségtelen tény, hogy a Kamara a tanfolyam megrendezésével fontos missziót teljesít, mert ezideig nem volt módja Debreczenben a fiatal kereskedő generációnak a kereskedelmi élet ezen igen jelentős szakmájában magát képeznie és azoknak, akik már, mint kirakatrendezők működnek csak igen nehezen és fáradsággal tudnak lépést tartani a kirakatrendezés művészetének korszerű fejlődésével.

Ertesítésünk szerint a tanfolyam előadásai egyébként minden kereskedelmi ágazat kirakatának rendezését külön-külön hangsúlyozva fogja tárgyalni és így a gyakorlat számára megbízható támogatást nyújt. Azokon az alapvető elveken felül, amelyeket minden kirakatrendezéssel foglalkozónak tudnia kell, hogy kirakatát hatásossá és változatosá tegye, nagy súlyt helyez a tanfolyam azokra az iparművészet körébe vágó munkákra, amelyek a kirakat díszítésénél mulhatatlanul fontosak.

Az előadások hallgatósága kétségtelenül jelentős előnyökhöz jut azáltal, hogy összefüggő, folyamatos előadássorozatban hallgathatja végig a kirakatrendezéshez tartozó összes tudnivalókat,

amelyeknek az áttanulmányozása egyedül, tisztán önképzés útján alig kivihető az egyesek számára.

A tanfolyam hivatalos megnyitására, amely október hó 8-án lesz a Kereskedő-Társulat dísztermében, meghívót kapnak az összes kereskedelmi és ipari érdekeltségűek

és a Kereskedelmi és Iparkamara már is átír a kereskedelmi alkalmazottak szervezeteihez, hogy figyelmüket erre az előadássorozatra külön is felhívja. A hivatalos megnyitó után, melyet dr. Radó Rezső kamarai főtitkár tart, kezdetét veszi a Kereskedő-Társulat iskolájának hátsó keresztépületében az egyik I. emeleti előadóteremben a tanfolyam, melynek végeztével, tíz hét múlva, a hallgatók a Kamarától látogatás ibizonyítványt kapnak. Tervezték még azt is a tanfolyam rendezői, hogy a tanfolyam befejezése után az erre jelentkező hallgatók vizsgakirakatok rendezése útján bizonyíthatják be az elért hasznos eredményeket.

ATHEISTA SZÓNOKLAT A HOLLAND RÁDIÓBAN — MUSSOLINI ELLEN.

Amsterdam, szept. 29. A holland atheista liga engedélyt kapott a kormánytól, hogy az amsterdami rádióban egy előadást tartson. A liga szónokája néhány bevezető mondat után élesen megtámadta Mussolini olasz miniszterelnököt, majd azt mondta, hogy kezdetben Mussolini is atheista és antimilitarista volt, csak később változtatta meg elveit, amikor hatalomra jutott. A hatóságok előre elkészültek és figyelemmel kísérték a szónokát, úgy, hogy amikor beszéde során idáig ért, azonnal intézkedtek, hogy a villanyáramot kikapcsolják ki. Az atheista szónokák így néma mikrofon előtt fejezte be beszédét.

A SINGER VARRÓGÉPEK MÉRŐS A LEGJOBBAK!

Bethlen miniszterelnök közvetlenül akar beszélni Baltazár püspökkel

Bethlen István miniszterelnök In-kén, a nála járt hírlapírók előtt a következő kijelentést tette, Baltazár püspök akciójával kapcsolatban:

— Baltazár pontozatait valóban megkaptam; a földművelésügyi miniszter ur eljuttatta azokat hozzám. Baltazár püspök ural én közvetlenül óhajtok beszélgetni ebben a kérdésben, annál is inkább, mert semmi sem akadályoz bennünket a közvetlen eszmecsereben. Mindaddig, amíg velem nem beszéltem erről a kérdésről, bővebben természetesen nem is nyilatkozhatom róla.

Baltazár Dezső püspök vezeti az »Orle« küldöttségét a Magyar Evangélikus Lelkészek Egyesület nyiregyházi közgyűlésére

Nyiregyházáról jelentik: Egyre szélesebb vonalakban bontakozik ki a Magyarhoni Evangélikus Lelkészek Egyesület október 9—10. napjain Nyiregyházán tartandó évi közgyűlése s az egyesület elnökének, Paulik János lelkeszi szolgálatának negyvenéves jubiláris ünneplése. Napról-napra többen jelentik be az ünnepségen való részvételüket. A legutóbbi napon érkezett bejelentések között egyik legnagyobb jelentőségű az, amelyben dr. Baltazár Dezső a tiszántúli ref. egy-

házkerület püspöke, az egyetemes konvent egyházi elnöke bejelenti, — hogy az evangélikus lelkeszek konferenciáján s a Paulik Jánost üdvözlő diszközgyűlésen az Országos Ref. Lelkészek Egyesület nagyobb küldöttséggel kívánja magát képviseltetni s a küldöttséget maga a püspök fogja vezetni. Az ORLE küldöttsége október hó 9-én érkezik Nyiregyházára.

A Lelkészek Egyesületi konferencia két napra van tervezve.

Békéscsabán megismétlődnek a nagyrévi borzalmak

Főbb holttestet exhumáltak és a hülék belső részeit felküldték Budapestre. — Másnap reggelre a temetőben kicserélték a kereszteteket. —

Békéscsaba, szept. 29. Névtelen feljelentő levél alapján az ügyészség elrendelte, hogy Jordán Lukács és felesége, valamint Kerekes Sándor holttesteit exhumálják. Az a gyanu merül föl ugyanis, hogy mint Tisza réven, Békéscsabán is dolgoztak az arzénos gyilkosok. Az exhumálás meg is történt; a hullarészeket felküldték Budapestre. Másnap reggelre a temetőt az vette észre, hogy rendkívül sok sír keresztje el van cserélve. Jelentést tett a rend-

őrségen, az észlelt gyanus körülményekről. Azonnal nyomozás indult, amelynek folyamán kiderült, hogy az ismeretlen tettesek az éjszaka leple alatt össze-vissza cserélték a sírkereszteteket, valószínűleg azzal a céllal, hogy több exhumálás ne legyen végezhető.

Békéscsabán általános izgalmat váltott ki a különös eset és a közönség körében attól tartanak, hogy — mint Nagyréven, — ott is tömeges letartóztatások fognak bekövetkezni.

A floridi partokon több város víz alá került

Jacksonville, szept. 29. Floridai jelentés szerint a tornádó iszonyú pusztítást végzett Amerika Rivierájának gyönyörű gyümölcsültvényeiben. — Különösen a citromfák pusztultak nagyszámmal el. Több város teljesen víz alá került, úgy, hogy a lakosságnak eszernakokon kellett menekülni.

Milanó, szept. 30. Az orkán Miami-ban több házat rombadöntött. A város lakosai jórészt már napokkal ezelőtt elhagyták. Délután a ciklon Landerdale felett vonult el, ahol a Cityben 20 ház dőlt romokba. A sebesültek száma igen nagy. Az orkán most Keywest-et fenyegeti. A ciklon 155 kilométer óránkénti sebességgel haladt. A kormány tengerészcsapatokat küldött ki a segélyakció keresztülvételére. A Princess Montague gőzös, amely a viharban zátonyra futott, 33 utasával együtt valószínűleg a hullámok martaléka lett.

A Skandic dán petróleumgőzös a Benini-szigetek közelében zátonyra futott, sikerült azonban a hajóthajtót megmenteni. A Carnel Hullinges amerikai gőzös Gunsay közelében zátonyra futott és SOS jeleket ad le.

Newyork, szept. 30. A Bahama-szigetek és a floridai partvidék felett elvonult orkán az eddig beérkezett jelentések alapján mint-

egy 20 emberéletet követelt áldozatul. 9 halottak és sebesültek pontos számát csak napok múlva tudják majd pontosan megállapítani, minthogy az orkánujtorta területtel minden összeköttetés megszakadt. A Bahama-szigeteken hír szerint egyetlen ház sem maradt épen. A partvidéken rengeteg hajó és vitorlásoknak súlydát el. Két nagy tehergőzről már négy nap óta nincsen semmi hír s azt hiszik, hogy a két hajó negyvenfőnyi legénysége a hajóval együtt a tengerbe veszett.

AZ OROSZ PARASZTOK LEGYILKOLJÁK A REKVIRÁLÓ SZOVJETBIZTOSOKAT.

London, szept. 30. A szovjet kereskedelmi népbiztoság rendelete büntetendő eseménynek minősíti a gabonagyűjtő akció ellen megkísérelt mindennemű ellenszöveget.

A Reuter Iroda rigai jelentése szerint az orosz parasztok továbbra is a legelkeseredettebb ellenállást fejtik ki a gabonarekvirálások ellen; a szovjet megbízottakat megverik, sőt meg is ölik és a kommunista farmokat felgyújtják. A bakui kerületben a parasztok egy gát elszakításával hatvan ezer hektár termőföldet vízzel árasztottak el.

Hideghullám tenyegeti Európát

London, szept. 30. Izland szigetéről heves hóviharakat jelentenek, amelyek a szigeten mindenütt nagy pusztítást vittek végbe. A hőmérséklet a szigeten 15—20 fok körül mozog, s a nagy hidegben mindennap megfagy egy-két szigetlakó. A sziget fennsíkjain legelő állatállomány teljesen elpusztult. Azt hiszik, hogy a hideg időjárás Európára is áterjed.

Angora, szept. 30. Az elmúlt éjszaka Szmirna környékén két heves földrengést éreztek. — Az első földrengést este 9 órakor érezték, a másodikat néhány perccel éjjel előtt. Több szmirnai ház fala megrepedt. A kikötőben heves hullámvérés kísérte a földrengést. Közlebbi részletek még nincsenek, s egyelőre nem tudni mekkora a kár.

Newyork, szept. 30. Augusztából Georgia állam jelentik, hogy a Savanna folyó a legutóbbi napok esőzései következtében kiáradt, áttörte a gátat és elöntötte Augusta városát. Öt ember a vízbe fult, több, mint száznak sorsa bizonytalan, a város lakossága hajléktalan. A kár sok millió dollárba rug.

Mexikó, szept. 30. Hidalgo államban az árvíz többszáz emberáldozatot követelt. A Licitaln folyó kilépett medréből és elárasztotta a vidéket. Sokszáz ember hajléktalanná vált. A Vörös kereszt orvosai azon vannak, hogy a járványok kitérését megakadályozzák.

RÁDIÓ-MŰSOR

KEDD, OKTÓBER 1.

BUDAPEST, 9.15: Gramofonhangverseny. — 9.30: Hírek. — 9.45: A hangverseny folytatása. — 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. Vízállásjelentés magyarul és németül. — 12.00: Déli harangzó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. — 12.05: A m. kir. 1. honvédegyalozred zenekarának hangversenye. — 12.25: Hírek. — 12.35: A hangverseny folytatása. — 1.00: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. — 2.30: Hírek, élelmiszerárak. — 3.30: A „Tündérvásár” meseórája. — 4.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. — 5.10: Szórakoztató zene. — 6.00: Lukinich Imre dr. egyetemi tanár előadása: „Magyarország története életrajzokban”. — 6.30: „Mit üzen a rádió”. — 7.30: Vízvári Mariska Szigeti József naplójából olvas fel. — 8.25: Újévesünnepi hangverseny. — 8.30: A Bécsi Rádió Adótársaság öt éves fennállása alkalmából rendezett ünnepi hangversenyének közvetítése. Utána kb. 10.15: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye a Hungaria ragyszállóból.

WIEN. Ünnepi műsorhét az osztrák rádió-társaság öt éves fennállása alkalmából. — 11: Hangverseny Gargelberger vezényletével. — 3.15: Képvitel. — 4: A Silving-kvartett hangversenye. — 6: Mesék kicsinyeknek és nagyoknak. — 6.40: Kamarazene. — 7.25: Előadás. 7.45: Ünnepi prólógus, előadja Wildgans Antal. — 7.55: Időjelzés, időjárás. — 8: Schönherr Károly „Karnierleut” c. gyermekdrámája. — 8.30: A bécsi filharmonikusok hangversenye Schalk Ferenc vezényletével. — 10: Népszerű hangverseny.

MILÁNÓ, 11.15: Gramofonzene. — 17: Kvintett. — 20.30: Operettzene.

Különleges és egyszerű

BUTOROK

jótállással részletre legelőnyösebben

FaiparnálKirály ucca 4. szám
Ugyeljünk a címre.

A Mihálynap-i vásár sok, sok csalódása

Mért tagadnánk, úgy sincs rá nekünk, hát be is valljuk, hogy a Mihály-napi vásár bizony csalódást hozott sok-sok embernek. Ezt a megállapítást nem egészen mi szögezzük le, hanem a vásáros árusok és a vevőközönség is. A vásáros árusoknak azért hozta meg a maga nem várt csalódását, mert a „portékát” bizony alig nézte meg valaki, vevőről pedig éppen nem lehet szó. Valaki még azt is mondta járásomban, kelésemben, hogy:

kok mozognak fásult arccal, inkább bámész, mint komoly szándéku ábrázattal a kirakott vásári holmik között.

Maguk a vásárosok se veszik komolyan ezt a vásárt, mert úgy ülnek a sátrakban, mint a csatát veszített vezérek ülnek: hátha valami csoda helyre hozza azt, ami már bizony elveszett. Mert elveszett, kétségkívül elveszett a Mihály-napi vásár. Már vásárrnap látszott, hogy itt komoly dologról szó se lehet.

— Nem jött be a vidék, uram,

nagyvásárban kell, hogy meglegyen. Sikító hajóhíntások acsarkodnak, de kiérzik a sikításból, hogy mindez csak a forma kedvéért van. Valahogy egészen más a nyári, tavaszi nagyvásár, mint az őszi. Kedvtelen, hervadt, lanyha minden, mint a vénasszonyok nyarat áruló őszi idő. És itt is mindenütt debreceniek. Diákok, katonák, kimenős cselédek, iparos legények, néhány belvárosi érdeklődő, de a falusi, a jámbor és mindenben álmélkodó, bámuló, csodálkozó falusi jóformán sehol. Vagy kiveszett már ez a fajta a nagyvásárok életéből. Nem tudom, csak azt látom, hogy itt nincsenek, csak a város gyermekei. A falu nincs, a falunak úgy látszik, hogy már nem kell a könnyű fajsúlyú szórakozás, vagy még erre sincs pénze.

A híres fonatosok, lacikonyhák környékén is olyan, csendes a világ, mintha halotti torra készülne az emberek. Itt-ott veszekedettten húzza a cigánybanda, az a néhány árva, szegény cigányból verbuválódott társaság, hogy majd megszakad a hurja, de a vendég még erre az észbontó, csalogató muzsikára se akar kötélni állni. Savanyu arcán kétes mosoly dereng a koreszmárosnak, lacikonyhásnak, amint a kiszolgáló asztal mellett áll s nem tudja, hogy mi Isten csodájával kellene megfogni a közömbös „pasasérok” tömegét. Üres asztaloknak húzza az a néhány árva cigány, mint egy bukni induló kávéházban este 9 óra után.

Egyetlen hangos része van a városnak, melynek leginkább vásári színe van s ez a Széchenyi ucca. Azonban itt sincs meg az a forgalom, mit elvárna a nagyvásártól az ember. Még a sátrak is mintha megfagytak volna. Az uccán végig két-három léggömbös imbolygatja hosszú füzéren a színes gömböket s meg kell állapítani, hogy

még nekik megy az üzlet a legjobban. A cukrosok, mézeskalácsosok sátrában: krajcáros üzletek kötődnek, s olyan gyér a tolakodás, hogy szemem láttára fognak el egy apró csirkefogót, aki a mult tapasztalatai szerint, a zsufolt nagyvásári hangulatba ringatván magát, cukrot csent, de a gyér népesség miatt azonnal el is fogták. S ott melegeben el is páholta a testes árus a fickót.

Az üvöltő, levelezőlapos, mű török és mű arab cukros mellett árván egy rongyos kínai és gyöngyöröket árul, csak az Isten tudja, hogy milyen nyelven, bár ő azt állítja, hogy magyarul.

Valahol a Fémipari előtt nagy tolongás, ordítózás. Szenzációja van a vásárnak, még pedig véres. Lopott valaki s mindjárt meg is fogták. Aztán a pár filléres áruért vér folyt, rendőri jött s valaki ülni fog. A nép pedig tetszélgő, nézi a pompás jelenetet. És mintha hallanám az ajkáról: Kenyérret és cirksut a népnek. A cirksut már megvan.

Bámulatos hatású arcszépítő szer a

Fáy-crém

Gyorsan és biztosan eltávolít szepelőt, májfoltot, pattanást.

Egy tégey ára — — — — — 1P
Hozzávaló Fáy szappan szintén 1P

Kapha:

Grósz Nagy Ferenc

Arany Egyszervű gyógyszerárában Debrecen, a Színház mellett.

— Hétfőn minden újságírásnál a „Debreceni Hétfői Újság” kéri.

x Liener fényképész őszi fényképteljesítés, állandó érdeklődés központja.

Házak, házhelyek

A monostorpályi-uton, a gróf Vécsey-utcában, Tégláskert, Basahalom és Létai-utcában, a Boldogfalvai-kertben, Borzsovay-utcában többrendbeli házhelyek, szőlők, gyümölcsös és régi lakóházak, melyek a mi tulajdonunkat képezik, eladó.

A gróf Vécsey-utcában, Monostorpályi-uton és Basahalom-utcában ezen házhelyekre az I szoba, konyha, kamarás új téglá épületek építését is megkezdettük.

Ezen házhelyek, parcellák, régi, valamint új épületek kedvező áron és részletfizetési kedvezményvel megszerezhetők.

Mindenre kiterjedő felvilágosítást a Tiszántúli Mezőgazdasági Hitelintézet Rt. ad. Kossuth u. 8.

Gyöngy vásár.

— Kutyának kell ma a vásári áru áram...

És én is úgy láttam, hogy igaza van az elkeseredett embernek, csak abban nincs igaza, hogy a kutya éppen úgy nem tudja kifizetni a venni-alóját, mint én, vagy más. Vagyis más szóval a kutyának se nagyon kell, mert nincs rávaló, nincs a vásárhoz legszükségesebb kellek: a pénz. Ahogy végigjártam a híres nagyvásárt, melynek emléke a régi jó időkben kísért, bizony csak a külső zaj, lármá, ordítózás az, mi valamelyes vásári képet ad az egész vásárnak. És ami a legszomorúbb, inkább csak helybeli, debreceni arckokat látok mindenfelé, akiknek pedig édeskevény közük van a debreceni nagyvásárhoz. Hiszen a debreceni nagyvásár a vidék, a környék, az egész Tiszántul vásárrja kellene, hogy legyen s helyett csak debreceni ala-

Az egész életben hű barát

SINGER
VARRÓGÉP.

Kedvező fizetési feltételek.
Macsony havi részletlek.

SINGER VARRÓGÉP RÉSZV. TÁRS.
Debrecen, Piac-u. 79

Tömeg a mutatónyos bódé előtt.

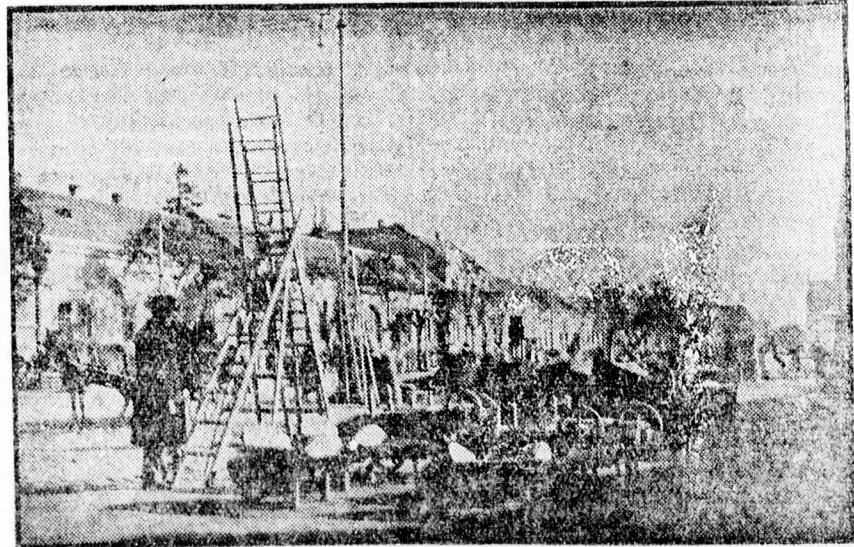
mondja egy köpcös eszmiadamester, aki derék tajték pipából pöfékel s látszik rajta, hogy csak a forma kedvéért jött el a vásárba az árujával.

Más felé nézek. A ruhás sátrak irányában járok. Ott is pang az üzlet. Egy-két vevő kinézésű falusi nézdegeli nagy fanyalogva a felakasztott ujjasokat, ordináré divatu nadrágokat, szjakkal, draganyokkal csintalazított gazdakabátokat, de a nézés után tovább is állanak.

— Viszi a negyvenért?... — hallom az elkeseredett legergedés szavát a mester szájából.

— Huszonötöt ádok érte, — mondja a pipa mellől valami legényforma, amiből világosan látszik, hogy távolról sincs vevő szándéka.

Még élénkebb a huszártaktar, ya melletti tér. Most is van panoráma, forgó, ringlispil, céllövészet, veszett csoda, vagyis minden, ami egy jól nevelt

Létra és talicska vásár.

A NAP HIREI

Karoli Gáspár emlék- ünnep Debreczenben

Vasárnap délután szép ünnepség keretében emlékezett meg a debreceni református egyház, Károli Gáspár, az első magyar bibliafordító születésének negyvenszázadik évfordulójáról.

A Kossuth ucai templom zsúfolásig megtelt az ünnepély résztvevőivel, akik között teljes számban jelentek meg a debreceni reformátusok egyházi és világi előkelőségei. Az ünnepségeket bevezető fennálló ének után Kolozsváry Kiss László lelkész olvasott bibliát és mondott bevezető imát. Kolozsváry Kiss László beszédét követő karének után dr. Enyedy Andor miskolci lelkész lépett a szószékre és megtartotta az ünnepi beszédét. Lelkes, meggyőző erejű szavakkal méltatta Károli Gáspár működését, erősen hangsúlyozta annak a ténynek a jelentőségét, hogy a biblia magyar nyelvre lefordítva jelent meg.

Az ünnepi beszéd után Versényi György gyönyörű hegedűszólója következett, orgonán kísérte Rácz Jenő Szász Károly „Károli Gáspár” című költeményét Madar Zoltán s. lelkész szavalta el, kitűnő előadói készséggel. Baja Mihály lelkész gyönyörű záró imája után a Himnusz eléneklésével az ünnepély véget ért.

— **Mihálynapja Debreczenben.** — A mostani vasárnap a Mihályok napja volt, amely alkalomból a tisztelők és ismerősök meleg ünneplésben részesültek a debreceni Mihályokat. Így sokan köszöntötték fel dr. Perjessy Mihály táblai tanácselnököt, Czeglédy Mihály ny. városi tisztifőigvezet, gazdasági főtanácsost, Baja Mihály ref. lelkészt, Kondor Mihály állategészségügyi főfelügyelőt, Rézner Mihály m. kir. főállatorvost, Greiner Mihály kereskedelmi iskolai igazgatót, dr. Szabó Mihályt, a Tiszántúli Húsiparosok Szövetségének elnökét s még másokat.

x **Ne utazzon Pestre,** mert a szörme és bundavásár megnyitott Katznál, Piac u. 79. „Unio könyvecskéivel 6 havi részlettel”.

— **A debreceni Tudományegyetem Népszerű Főiskolájának modern nyelvi tanfolyamai.** Az Egvetem Népszerű Főiskolájának modern nyelvi tanfolyamai, október hó elsején ismét megkezdődtek. E tanfolyamok célja: alkalmat nyújtani a művelt nagyközönségnek arra, hogy a hazánk mai válságos helyzetében annivira fontos modern világnyelveket szakképzett tanárok vezetésével és a legkisebb költségek árán elsajátíthassa. A folyó szemesterben a német, az olasz és a francia nyelvből kezdő és haladó tanfolyam lesz, heti 2-2 órában és mind-egyik nyelvből a félévben összesen 32 órában, Wallisch Oszkár és Molnár András tanárok vezetésével. Az angol nyelvből kezdők részére lesz tanfolyam, heti három és a félévben összesen 48 órában, Welsch Tamás lektor vezetésével. A tandíj óránként és személyenként ötven fillér. Beiratkozási díj nincs. A félévi tandíj két részletben fizetendő: fele a beiratkozáskor, a másik fele a tanfolyam kezdete után egyhónappal. Beiratkozni lehet hétköznapokon délelőtt 8—2 óráig, az egyetemi gondnoki hivatalban, (Református Kollégium, I. em. 38. sz. ajtó), amely érdeklődőknek telefonon is ad felvilágosítást. (Telef. 14—93. szám). Az órák hétköznapokon délután 5—7 óráig vannak a Kollégium épületében. Jelentkezés esetén még más modern nyelvekből is szervezhető tanfolyam.

Összeszúrkalta egymást egy nap- számos és egy vásári árus a Széchenyi-utcán

A megszurkált vásári árus állapota életveszélyes.

Nem mindenapi véres szurkálás történt hétfőn délelőtt a Széchenyi uccán, ahol tudvalevőleg most országos vásár van. Vezendi Sándor bazáros, Olajútó 2. szám alatti lakos sátránál megállott Oláh Miklós napszámos, Szent Anna u. 36. sz. alatti lakos. Oláh egy kést akart vásárolni és hosszas alku után vett is egy kést egy pengő 60 fillérért. Amikor a kést kifizette, a fizetés alkalmával egy 24 filléres gyűrűt akart elemelni. — Vezendi azonban ezt észre vette és vissza akarta venni a gyűrűt. A két ember között ebből veszekedés támadt, mire Oláh a kezében levő késsel hirtelen szurta Vezendit. A szurás után pedig elszaladt.

Vezendi erre felkapott egy kést

a pultról és azzal Oláh után szaladt. Amint utólérte, a kezében levő késsel hátbaszurta azután pedig befutott a Fémipari szakiskola kertjébe, ahol összeesett.

A verekezés színhelyén hamarosan nagy tömeg verődött össze, az őrszemes rendőr pedig értesítette a menőket, akik a két sebesültet kiszállították a sebészeti klinikára.

A klinikán megállapították, — hogy Oláh kése rendkívül súlyos sérülést ejtett Vezendin, akinek a sérülése életveszélyes, mert az éles kés átjárta a vesét is. A szerencsétlen embert a klinikán vették ápolás alá, míg Oláh Miklóst bekötözése után hazaszállították a lakására. A verekedők ellen megindult az eljárás.

— **Kula György verse a rádióban.**

Kula György ismert, tehetséges debreceni fiatal költő, vasárnap, másodszor szerepelt a rádióműsorán. Bodán Margit magyar dalénekes egy melodramát adott elő, amelyben előadták Kula Györgynek azt a versét, amelyet egy Amerikába szakadt magyarról írt amely vers már megjárta az amerikai magyar lapokat és mindenütt nagy sikert aratott. Kula György most másodikban szerepelt a rádió műsorán, először a múlt évben szerepelt és a vasárnap előadott verse is nagy sikert aratott, ami a legszebb elismerés a tehetséges fiatal költő számára.

x **Halmosné, Fancsovits Emma** tánciskolája az Egységspárt helyiségében (Ferenc József út 28-a) október hó 20. napján nyílik meg. Befratkozni lehet Szent Anna uca végén levő Máv. palotában, V. lépcsőház.

x **Papirszalvéták** a legnagyobb választékban, papírtálcák, töltőtollak 1 pengőtől. Iskolatáskák, író és rajzszerek legnagyobb választékban Antalfy József könyv- és papirkereskedésében, Szent Anna és Varga uca sarok.

x **Párisról, Velenceiről, a mondánélet ezer érdekességéről** közöl nagy-szerű, színes riportokat a Magyar Magazin szeptember 1-i száma, amely új korszakot jelöl ennek a közkezdett, illusztrált lapnak történetében. Pásztor Árpád eredeti felvételekkel illusztrált japáni cikke, Erdődy Mihály kacagató novellája, szórakoztató képsorozat, a legkiválóbb magyar festőművészek és modelljeik életéről, humoros feljegyzések a cigarettázó nőkről és a pizsamadivatról, továbbá rengeteg rajz fénykép teszi változatosabb és feledhetlenné az új számot. Külön érdekesség a lap Aktuális Magazin című melléklete, amely 16 oldalnyi terjedelemben tájékoztatja a közönséget Budapest és a nagyvilág legfrissebb színházi, társadalmi és mozi és sporteseményeiről. Ára: 1 P. Mindenütt kapható. — **Mulatványszámot** díjtalanul küld a kiadóhivatal: Budapest, V., Sziget u. 26. szám.

x **Német játékdélelőttök,** hat éven aluli gyermekeknek. Német nyelvoktatás iskolás gyermekeknek a teljes kiképzésig. Piac uca 34. szám. lift. Német Gyermekotthon.

— **A Ref. Kollégiumi Diákszövetség összejövetele.** A múlt iskolai évben olyan nagy közkedveltségnek és népes látogatottságnak örvendő szövetségi összejöveteleket folytatja az elnökség október hó másodikán, szerdán délután hat órák az Angol Királynő külön termében. A Kollégium öreg diákjai a fehérasztalnál a legkellemebben töltenek egy-két órát, ezeken a havonkénti összejöveteleken és való sággal lelkifelüdülés számukra a felejtethetetlenül kedves diákkori reminiscenciák felelevenítése. Változatos, gazdag programokkal voltak eddig is teljesek a baráti összejövetelek és lesznek a jövőben is. Így hisz-szük, hogy a második évet megnyitó találkozás, az október hó másodikik is a legteljesebb siker jegyében fog lefolyni és azon a tagok, — mint eddig is — igen nagy számban vesznek részt.

— **Három és fél évi fegyháza ítélete a bíróság a tíz év előtti sárándi gyilkosság tettesét.** Ismeretes az a tíz év előtti gyilkosság, amely Sárádon történt s amelynek Dobi József gazdag legény lett az áldozata. A bűnpert annak idején nem sikerült kinyomozni a múlt évben egy falopással kapcsolatban pattant ki a tíz év előtti gyilkosság s a lefolytatott nyomozás eredményre is vezetett, amennyiben megállapították, hogy Dobi, P. Nagy István lötte le, Borbély Lajos biztatására. A debreceni törvényszék szombaton délelőtt tárgyalta az ügyben. Az ítélet kihirdetésének idejéül vasárnap délelőttöt jelölte meg a tanácselnök. Az ítélet P. Nagy Istvánt bűnösnek mondotta ki a bíróság s három és fél évi fegyházbüntetéssel sújtotta, ellenben felmentette a bíróság Aczél Jenő dr. ügyvéd védencét, Borbély Lajost.

x **Hölgyeim!** Méltóztassanak kirakomban (Piac u. 16. Alföldi palota) megtekinteni a jelenkor legtökéletesebb fűzőit. Amerikai Warner's-félgyártmányok. Vitárius.

Erős, vérbő, kövér emberek számára a természetes „Ferenc József” keserűvíz naponként való ivása a legkisebb erőlködés nélkül könnyű és rendes bélműködést biztosít. Számos szakorvosi jelentés bizonyítja, hogy a Ferenc József víz szív- és idegbajosoknak, vesze- és cukorbetegeknek, valamint köztünyben és csúzban szenvedőknek is nagyon jól tesz, s ezért méltán megérdemli a legmelegebb ajánlást. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kaphatók.

Milyen idő volt és milyen idő várható

A Földrajzi Intézet jelenti szeptember 30-án:

Időjárásunkban változás az elmúlt napokban sem állott be. Addig míg Északnyugat-Európa felett az állandó és élénk ciklon áramlás folytán nyugtalan változó és csapadékos idő van nálunk, az anticiklon uralma alatt csendes, nappal felmelegedő idő uralkodik, erős éjjeli lehüléssel és tekintélyes hőmérsékleti ingadozással.

Az elmúlt éjjel a lehülés igen erős volt. A 2 m. magasságban mért minimum 0.6 C volt. A talaj közelében azonban csaknem 2 C-vel a fagypontra alá süllyedt a hőmérséklet. Ez őszön ez volt az első fagypontra menő lehülés. Nappal a hőmérséklet csaknem elérte a 20 C-t. S így a hőmérséklet napi ingadozása túlhaladta a 20 C-t.

Az anticiklonban a szétesés jelei erősen jelentkeznek. A légnymás állandóan esik, s a magasban pedig enyhe délkeleti légáramlás észlelhető.

Egyelőre még továbbra is derült száraz, nappal felmelegedő idő várható, erős éjjeli lehüléssel, s talaj mentén gyenge faggal.

x **Művészeti fényképek** mesteri kidolgozásban láthatók Varga fényképész új kirakataiban, Piac uca 7.

x **Varrógép, kerékpár** és ahoz alkatrészek, legolcsóbban beszerezhetők Eisenberger, Simonffy uca 1. szám.

— **Egy arzénügyes eset Debreczenben.** Hirt adtunk már arról, hogy a nagyrevi és tisztakürti tömegmérgezősek nyomozása során megállapította a vizsgálat, hogy Debreczenben is fordult elő egy arzénmérgező haláleset, amelynek a szálai Szolnokra nyúlnak. A szolnoki ügyészség erről a gyanús halálesetről értesítette a debreceni ügyészséget. Dr. Tóth János helyettes vizsgálóbíró a debreceni ügyészség indítványára a szóbanforgó haláleset ügyében elrendelte a holttest exhumálását. Majd az exhumálásnál fogják megállapítani, hogy a haláleset arzénmérgezés miatt következett-e be, s az összefüggésben van-e a tisztakürti és nagyrevi borzalmas gyilkosságokkal.

x **Cserépkályhák, kandallók, takaréktűzhelyek** minden szín és nagyságban, cserépkályhák átrakását, tisztítását vállalom, helyben és vidéken, Krisch Károly kályhámester, Debrecen, — Piac uca 89. szám. (Ferenc József út) Telefon 12—18. szám.

— **A Váry-féle gyermektorna** október első szerdáján megkezdődik. Felvételnél 4 éves kortól fiú- és leánygyermek. Órák szerdán és szombaton 4 órától. Tandíj havi 4 pengő. Beiratkozni a ref. gimnázium tornatermében lehet.

x **B Valtay Margit táncintézetében** minden vasárnap délután 5—8 óráig gyakorló leckeóra, (össztánc) Péterfia uca 30. szám.

KOVALD Szépen, olcsón, pontosan
FEST, TISZTÍT

budapesti országos hírv festő és tisztító vállalatának debreceni képviselője.
SIMONFFY UCCA 7

Gyászrovat

Uj Mihály gazdálkodó, 73 éves korában elhunyt. Temetése október hó 2-án délután 2 órakor lesz. Ceizing-telep, Csalogány uca 12. számú háztól, a ref. egyház szertartása szerint tartandó ima után, a Hatvan ucai temetőbe. A temetést Fehértői tem. váll. rendezi.

Dr. Vajsz László Zoltán, ügyvédjelölt, hosszas betegség után, 23 éves korában elhunyt. Temetése vasárnap volt, nagy részvét mellett.

Burai János 60 éves korában elhunyt. Temetése folyó évi október hó 1-én délelőtt 10 órakor lesz, Széchenyi uca 17. számú háztól, a ref. egyház szertartása szerint, a Péterfia ucai temetőbe. A temetést Gebauer Károly és Társa tem. intézete rendezi.

Gombos Adél 9 hónapos korában elhunyt. Temetése folyó évi október hó 2-án délután 4 órakor lesz, a Szt. Anna ucai temető kápolnájából, a rom. kath. egyház szertartása szerint, a temetést Gebauer Károly és Társa tem. int. rendezi.

Sütő Irénke 3 hónapos korában elhunyt. Temetése október 2-án délután 3 órakor lesz, a Várad ucai temető halottasházából a rom. kath. egyház szertartása szerint. A temetést Gebauer Károly és Társa tem. int. rendezi.

Kókai Imre életének 2. havában elhunyt. Temetése október hó 1-én délután 3 órakor lesz, a Szent Anna ucai temetőben levő kápolnából, a rom. kath. egyház szertartása szerint, a Szent Anna ucai temetőbe. A temetést Dankó tem. váll. rendezi.

— A szerelem áldozata a szélhámos varrónány. Hírt adtunk már arról, hogy a rendőrség egy Horváth Róza nevű debreceni varrónányt különféle szélhámosságok miatt őrizetbe vett és megindította ellene a vizsgálatot. A kihallgatás alkalmával most igen érdekes vallomást tett Horváth Róza. Elmondotta, hogy szerelmes volt egy debreceni fiatalemberbe, aki viszonyt kezdett vele. A viszonynak következménye lett, amennyiben a fiatal varrónő anyai örömeinek nézett elébe. — Mikor a családja ezt megtudta kiutasította a házból az áldott állapotban levő leányasszonyt, aki ekkor lépett a bűn útjára. Pénzhez nem tudott jutni, elhatározta tehát, hogy szerezni fog. A helybeli ékszerészeknél karkötőt, gyűrűt vásárolt hitelbe. Ezeknél a vásárlásoknál felmutatta a varrónői igazolványát, hogy a bizalmat magára iránt felkeltse. Az ily módon szerzett ékszereket bevitte a zálogházba. A pénzen fát vett, de csak az első részletet fizette ki, ezzel azonban még nem fejezte be láncolását Horváth Róza. A fát, amelynek árából is csak egy részletet fizetett ki, készpénzért tovább adta másnak. Az így kapott összegből azután nyugodtan élt tovább, amíg a rendőrség el nem fogta. Horváth Rózát vasárnap szállították át az ügyészségre, ahol leültették a fogdába s egyszerre mind családja miatt megindították ellene a büntető eljárást.

— Szüreti mulatság. A szüreti mulatságok között egyike lesz a leg-sikerültebbeknek az 1929. évi október hó ötödikén, szombaton este, a Bozay-telep, Dévai uca 11. szám alatt levő Kovács Béla „Öreg tanyához” címzett vendéglő külön nagytermében tartandó nagyszabású szüreti bál. A mulatság humoros lesz, szótloplással egybekötve. Pazar látványt fog nyújtani a magyar pásztorlányok és fiúk csoportja, valamint a terem díszítése. A talpalávalót elsőrangú zenekar szolgáltatja. Kezdeté este nyolc órakor, s vége reggel hat órakor. Belépődíj 1.20 pengő, vigalmiadóval együtt. A közönség szíves megjelenését kéri a szüreti bál rendezőse.

Szivenlőtte magát Debrecenben egy szekszárdi részvénytársasági igazgató

Peres ügyei miatt ment a halálba.

Megdöbentő öngyilkosság történt vasárnap délután a Petőfiteren levő Arany Sas szállóban. Vasárnap délután a szálladi egyik szobájából dörrenés hallatszott, de senki sem vette észre, csak a mikor a szálló egyik szobaleánya benyitott a szobába, akkor vette észre a rémes látványt, de már akkor az öngyilkos, Vass Albert szekszárdi nyomdaigazgató kiszáradt. Az öngyilkosságot természetesen azonnal bejelentették a rendőrségre, ahonnan egy bizottság szállt ki a vizsgálat megejtése végett.

A vizsgálat megállapította, —

hogy Vass Albert Szekszárdon a Molnár-féle nyomdavállalat igazgatója volt. A cégtől egy vitás ügy miatt vált meg, amiből per keletkezett. Ez a per nagyon lehangolta Vass Albertet, aki vasárnap délután vett ki szobát az Arany Sas szállóban. Azonnal el is foglalta a szobáját, majd búcsúleveleket írt, egy rokonának és a rendőrségnek. Amikor elkészült a levelekkel, szivenlőtte magát és azonnal meghalt.

Vass Albert holttestét a rendőri bizottság intézkedésére kiszállították a törvényszéki orvostani intézetbe, ahol fel fogják boncolni.

— Cigányok verekedése a Rákóczi uccán. Nagy ribilliót rendezett vasárnap délelőtt három cigány, névszerint Lakatos Anna, Lakatos Róza és Lakatos Gusztáv, a Rákóczi ucai piacon. A három more békésen ment egy darabig egymás mellett, amikor egyszer csak vitatkozni kezdtek, majd a vita egyre élesebbé vált és hirtelen egymásnak estek, de olyan lármával, hogy összeszaladt az egész Rákóczi uca. Az őrszemes rendőr hamarosan

szétválasztotta a verekedő cigányokat és bekísérte őket a rendőrségre, ahol kihallgatták őket. A kihallgatás alkalmával kiderült, hogy a verekedő cigányok körözés alatt állanak, az egyik környékbeli csendőrös keresi őket, különböző bűncselekményekért. A cigányokat botrányokozás miatt vonják felelősségre, majd átadják őket a köröző csendőrösnek, hogy a régi bűneikért számot adjanak.

Sok pénzt

takarít meg, ha minden cipő-szükségletét

Klein Zoltán

cipőüzemében szerzi be DEBRECEN, CSAPÓ U. 28—30. Bent az udvarban.

x Városunk leghíresebb ruhafestője és vegytisztítója, Bíró Bika-udvar, — aranyérmekkel kitüntetve.

— Az Egységespárt 38. számú körzetének értekezlete. Folyó hó 29-én, vasárnap délután a Bozay-telepen, a Csermák-féle vendéglőben népes értekezletet tartott a 38-as körzet amely értekezleten felszólaltak dr. Bögel József, Németh Lajos felügyelő elnökök, továbbá Gerő Mátyás és Erdőssy Béla. Az értekezleten megjelentek több panaszt tártak fel, melynek eredményeként elhatározták, — hogy minél előbb megszervezik a Bozay-telepi olvaskört, ahol azután az ügyes-bajos dolgaikat megbeszélhetik és sérelmeiket illetékes helyre juttathatják. A megjelentek lelkes hangulatban jelentették be, hogy az Egységespárt zászlóját segítik diadalra. Az értekezlet nyolc óra után a főispán és Vásáry polgármester elzetésével ért véget.

x Uj, gyönyörű kirakatban gyönyörködhet Varga fényképésznél, — Piac uca 7. szám.

— Még a szitákat is lopják. Tegnap éjszaka egy elhanyagolt kinézésű ember két szitát lopott a Kossuth uccán, Varga Lajos szitás sátorából. A járőrök azonban elfogták a tolvajt s átadták a rendőrnek, aki bevitte a tolvajt a központi ügyeletre, ahol őrizetbe vették és az elpáras megindult ellene.

— Felhívás a leventékhez! Felhívom azokat a leventéket, akik a kegyeleti stafétában futni akarnak, hogy kedden és csütörtökön délután öt órakor a DTE pályán jelenjenek meg, — hol meg fog történni a kiválasztás. Testnevelési vezetőség.

— Harmine pengő pénzbüntetésre ítélték egy asszonyt, mert szatyorral fejbévágta a rendőrt. Balázs Imréné hatósági közeg elleni erőszak miatt vádolva került hétfőn délelőtt a törvényszék Jeney büntető-tanácsa elé. A vád szerint az év elején Király Péter rendőrt egy szatyorral háromszor fejbévágta. A tárgyaláson Balázs Imréné elmondotta, hogy a rendőrt ő nem akarta bántalmazni. Nagyfokú felindultságában feledkezett meg magáról, hogy a kezében levő szatyorral megütötte a rendőrt. Kihallgatása során elmondotta, hogy férje Balázs Imre targoncás összeszólalkozott egy másik targoncással s a rendőr elő akarta férjét állítani, afeletti haragjában ütött a rendőrré. — Hát természetesen, hogy a maga férjét akarta előállítani, — mondja a tanácselnök, hiszen ő káromkodott. De azért káromkodott. — feleli az asszony, — mert belé kötöttek! A kihallgatás után a bíróság meghozta ítéletét a vádlottat harmine pengő pénzbüntetésre ítélt. Balázsné az ítélet ellen felebezést jelentett be.

— Elveszett. A Mester uca 14. sz. háztól keresztiül a Fűvészkert uccán a Nagytemplomot megkerülve a Csapó uca 39. számig terjedő útvonalon elveszett egy sütemény beíró hitelkönyv értéke mintegy százhatvan pengő. — Mivel a könyvet egy szegénysorsu pék tanuló vesztette el, kérem a megtalálót, hogy a könyvet, mivel reá nézve ugvis értéktelen, vagy a Tiszántúli Hírlap kiadóhivatalába, vagy a Csapó uca 32. szám alatti péküzletbe beadni szíveskedjék.

Az életben csak egyszer tud ilyen olcsón vásárolni

A raktáron levő összes ruhaselymeket

kiárusítja HAVAS

harisnyaáruház DEBRECEN, BÁDOGOS UCCA 1. SZ.

Kizárólag készpénzárak.

1 méter mintás Fulard selyem 6.90 helyett	— — — — P 3.80
1 „ mintás crepdeschin selyem 12 P helyett	— — — P 5.90
1 „ mintás Georgette és muszlin 14 P helyett	— — — P 6.80
1 „ sima közepnehéz crepdeschin 8.20 P helyett	— — P 5.80
1 „ sima egész nehéz lg Meteor crepdeschin 14.80 hely.	P 10.80
1 „ egész finom fehérnemű nyersselyem 7.20 helyett	P 4.80
1 „ gyönyörű mintás nyersselyem 12 P helyett	— — P 5.80
1 „ egész nehéz „Tiflisz“ különlegesség 18.50 helyett	P 13.50
1 „ egész nehéz crep szaten különlegesség 18.50 hely.	P 14.80
1 „ gyönyörű mosó selyem mintás 3.20 helyett	— — P 1.90

Maradékok 50 százalékkal olcsóbban.

Egyéb cikkekben verseny árak!

Vigyázni kérem a „HAVAS“ névre!

Szörme bundák

és prémbőrök nagy választékban. Szörme-bundák javítását, alakítását jutányosan, a legújabb divatlap szerint készít **KÖVÁRY** szűcs-mester, József kir. hg.-u. 3. Közvetlen a Bika-fürdő mellett.

LESZAKADT A BÁLTEREMBEN A PETROLEUMLÁMPA.

Békésabáról jelentik, hogy egy szüreti mulatságon a színet alatt a menyezetről leszakadt a petróleumlámpa. Az előmlő petróleumtól a padló lángrollobbant, a közönség az ajtón és az ablakon menekült. A lángoktól a menyezet gerendázata is meggyúlt. A lángokat a tűzoltóság oltotta el. Emberéletben nem esett kár, sőt sebesülés sem történt.

x Egyetemi tankönyvek új és használt állapotban kaphatók Bóhm Ferenc könyvkereskedésében, Ferenc József út 7. szám, Bika szálló mellett.

— Szücs László, a Csokonai Színház új bonvivánja lakást keres, lehetőleg zongorával és fürdőszobával, egészen közel a színházhoz. — Ajánlatokat a színházhoz kér.

— A Debreceni Iparos Ifjúság Önképzőköré, folyó hó hatodikán, vasárnap rendezi első kultúrdelutánját, melyre a n. b. közönséget ezúton tisztelettel meghívja az Elnökség. — Műsor a későbbi számban.

x B. Vattay Margit táncintézetében október hó 3-án, egyetemi kolon kezdődik. Beiratkozás egésznap, Péterfia ucca 30. szám.

— Az „Árpád” B. E., szeptember hó 28-án, délelőtt 11 órakor tartotta meg tisztújító rendkívüli nagygyűlését, melyen dr. Tankó Béla egyetemi tanár, az egyesület magistere elnökölt. A nagygyűlés összehívására az adott alkalmat, hogy az „Árpád” vezére, I. Alvezer és nádora, külföldi ösztöndíjat kaptak s tovább nincs alkalmuk az egyesület vezetését irányítani. A magister bajtárs meleg szavakkal nyitotta meg a gyűlést s méltatta a távozó vezetőket: Kovács Máté vezér, Molnár Pál alvezer, Magyar Zoltán nádor maradandó érdemeit s lelkes szavakkal engedte el őket a nyugati országok tanulmányozására, hogy azok értékes tulajdonságait ellessze a magyar haza és közelebb az egyesület javára fordítsák. A vezér megható szavakkal számolt be és vett búcsút az egyesület től s miután a nagygyűlés a felmentést megadta, következett az új tisztviselők választása. Vezér lett Végh László, alvezer Rohony János, nádor Belkés szavakkal festette meg a jövő munkásságának tábláját s ígérte, hogy kitartó és szorgalmas munkával igyekszik megtartani az egyesületet azon a színvonalon, hová Kovács Máté vezetése emelte s igyekezni fog még ezenkívül abból is elérni valamit, amiben Kovács Máté külföldi útja megakadályozta. A magister bajtárs üdvözölte az új vezért s a Szózat elénklésével zárult a nagygyűlés.

Weinstock Henrik
butorizletében
elsőrangú
műbutorok
kaphatók.
Miklós ucca 2. szám.
Elsőnyös feltételekkel.

Markos ismét válogatott

Öszeállították a vasárnap Ausztria ellen szereplő válogatott csapatot.

Budapest, szept. 29. Dr. Földessy János, szövetségi kapitány hétfőn este állította össze a magyar válogatott futball csapatot, amely vasárnap Ausztria válogatott futball csapatával fog mérkőzni.

A csapatösszeállítás a következő:

Aknaí, Acht, Mándi, Fogoly III., Borsányi, Kalmár, Obitz, Markos, Takács II., Avar, Hires, Titkos. Tartalékok: Angyal, Amsel, Hunyadi, Hunglerr, Kompóti és Toldi. A válogatott csapat szerdán tréninget tart.

Egy ismeretlen munkásruhás férfi holttestét találták a köntösgáti iskola előtti kulban

Még nem tudták megállapítani az áldozat kilétét. — Öngyilkosság vagy bűncselekmény?

Hétfőn reggel a köntösgáti iskola előtt levő itatókútban borzalmas leletre akadtak az ottani lakosok. A kút vizéből egy ember fej látszott ki, mire elrémülve siettek a legközelebbi telefonhoz és értesítették a csendőrséget, mivel a Köntösgát a csendőrséghez tartozik. A Köntösgáton hamarosan megjelent egy csendőrszázados és kiemelték a holttestet a kútból. A holttest egy munkásruhás, középkorú férfi hullája lehetett és rendkívül gyanússá tette a leletet, hogy az szinte állt a vízben, mintha a lábait valami súlyhoz lettek volna kötözve.

Kiemelték a kútból a holttestet és megvizsgálták. Legelőször a személyazonosságát akarták megállapítani, de a holttest ruhájának a zsebeiben semmiféle írást nem

találtak, amelyből a személyazonosságára következtetni lehetett volna. Rendkívül gyanússá tette a helyzetet az, hogy a holttesten zuzott külsérülési nyomokat találtak. Nincs kizárva tehát az sem, hogy esetleg bűncselekmény történt, bár megtörténhetett az is, hogy az öngyilkos a kutha ugrás közben ütötte meg magát és így szenvedett zúzódásokat, vagy pedig a lába beleakadt valamibe és azért nem tudta a holttestet felvenni a felszínre a víz.

A csendőrség intézkedésére a holttestet beszállították a törvényszéki orvostani intézetbe, egyúttal pedig megindították a nyomozást, egyrészt a holttest kilétének megállapítása iránt, másrészt pedig, hogy nem-e lappang a háttérben valami bűncselekmény?

Szublímáttal mérgezte meg három gyermekét egy anya és azután öngyilkos lett

Békésaba, szept. 30. Megrázó családi dráma történt Szeghalom községben. Beke Józsefné születő este gyermekeivel bezárkózott a házba, ahol kikészítette az asztalon a szublímátos üveget, mert másnapra műtétet hívták. Mialatt az asszony a konyhában foglalatalkodott három kis gyermeke: a 7 éves József, a 9 éves Eszter és a 2 éves Juliska egymásután ittak az üvegből, amelynek folyadékát viznek nézték. A gyermekek borzalmas kínok között fetrengve jajgattak a szobában, mire az anya berohant és látva a történeteket, a megmaradt szubli-

mátot felhajította. A csendőrség nyomozást indított az ügyben és az eddigi adatok alapján úgy látja, hogy nem véletlen szerencsétlenség történt, hanem Beke Józsefné maga volt az, aki szublímátot itatott gyermekeivel, azután öngyilkosságot követett el.

Megállapították, hogy az asszony rossz családi viszonyok közt élt és elkeseredésében többször hangoztatta, hogy megöli gyermekeit és azután végez magával is. Az ügyészség szigorú vizsgálatot rendelt el az ügyben.

— **KIE konferencia Hajdúböszörményben.** Kedden, október hó elsején a Keresztény Ifjúsági Egyesületek egyesületi konferenciát rendeznek Hajdúböszörményben, amelyen részt vesz H. Gordeau a hollandiai KIE egyesületek országos főtitkára is, feleségével együtt. H. Gordeau szombaton délután félkét órakor érkezett Hajdúböszörménybe, Töltéssy Zoltán ref. lelkész, az országos KIE egyesület nemzeti főtitkára kíséretében. Az alkalomason Szabó Gyula ref. lelkész és a hajdúböszörményi Keresztény Ifjúsági Egyesület küldöttsége fogadta az ilusztris vendéget. Vasárnap délután ünnepi istentisztelet volt a Kálvintéri templomban, ahol H. Gordeau hollandiai főtitkár beszélt, és beszédét Töl-

téssy Zoltán fordította le magyarra. — Este a KIE műsoros estélyt rendezett a vendégek tiszteletére, amelyen igen sokan vettek részt. Az estélyen H. Gordeau is beszélt. Beszéde és megkapó hasonlatai nagy elragadtatást keltettek a hallgatók sorai között.

— **Ittasan tért haza a összeszűrkálta az egész családot.** Zalaegerszegről jelentik, hogy egy Kovács József nevű harmincegy éves cipész ittasan tért haza a korcsmából. Otthon valamin összeveszett a családjával, felragadta a konyhakést és életveszélyesen összeszűrkálta vele, apósát, anyósát és feleségét, akiket beszállították a közkórházba. A szurkáló cipészt a csendőrség letartóztatta.

Iskolatáskák

bőröndök, háztartási cikkek kefék festék nagy raktára

Kántor Ernő és Társa
Debreczen, (Városháza épület.)

Fest, mos, tisztít

KONCZ ke' mofestő

nagyüzeme. Debreczen, Péterfia-u. 30
Fióközletek: Piac-u. 16 (Bikával szembe), Szent Anna-u. 2

őszii model kalapok

megérkeztek minden színben a legolcsóbb árban. Tisztítást és javítást pontosan eszközöl

DALMI KALAPOS
Püspöki palota II.ik udvar.

x Egy pengő hatvanért 4 és félx60 fényképezőgépet vehet a Berzéki foto bőrén és ingyen tanítják meg fény képezni.

— **Forróvíz halálra égetett egy kisgyermeket.** Az elmúlt napokban Berettyóújfaluban halálos szerencsétlenség történt. Harsányi Róza ottani lakos másfél éves kisfia, anyja távollétében odahaza a takaréktűzhelyről magára rántott egy forróvízzel telt edényt. A forróvíz a kis gyermeket borzalmasan öszeégette. A szerencsétlenség után néhány perc múlva ment haza Harsányi Róza és megdöbbenve látta, hogy kisgyermek borzalmasan öszeégette magát. Azonnal orvost hívott, aki elsősegélyben részesítette a kis gyermeket és intézkedett, hogy a szerencsétlenül járt másfél éves kisfiút, további ápolás végett beszállítsák a debreceni sebészeti klinikára. De az orvosok minden fáradozása sikertelennek bizonyult, mert a kisgyermek a forróvíztől olyan súlyos égési sebeket szenvedett, hogy vasárnap reggelre meghalt. A halálos végű szerencsétlenségről a sebészeti klinika értesítette a debreceni ügyészséget.

x **Csak egyszer próbálja ki Róth Lajos kamarai ezüstéremmel kitüntetett higiénikus fodrászatát, amely a mai kor igényeinek teljesen megfelelően berendezve áll mindenkor rendelkezésre, Debreczen, Hatvan u. 6. szám alatt.**

— **Rabló suhancok összeverték egy öregembert, mert nem találtak nála pénzt.** Vakmerő rablótámadás történt Debreczenben a Báthory uccán vasárnap hajnalban. Juhász Ferenc hetven éves, Báthory uccai lakos hazafelől tartott, az egyik közeli korcsmából, ahol ismerőseivel elbeszélgetett. — Amikor a Báthory uccába ért a rozsló világlított uccában hirtelen két fiatal suhanc ugrott elé és rákiállítottak: „Pénzt, vagy életet!” Juhász Ferenc nem vette tréfára a dolgot és szabadni kezdett, hogy hagyjanak neki békét, mert neki nincsen pénze, ami volt azt is elköltötte a korcsmában. A támadók azonban nem hittek az öregembernek, közrefogták és megmozdították. Hiába forgatták azonban ki Juhász Ferenc zsebeit, nem találtak benne semmi pénzt sem, amire dühükben nekítámadtak az öregembernek s alaposan megverték. Juhász Ferenc felhallagott a rendőrségre, ahol előadta a panaszát és feljelentést tett a támadói ellen. — Lettem volna csak tíz évvel fiatalabb, elbántam volna én mind a kettővel! — mondotta. A feljelentés alapján a rendőrség megindította a nyomozást a támadó suhancok után. A defektívek el is fogtak két suhancot, akik ellen ugyan még nincs bizonyíték, de alaposan gyanúsíthatók, hogy ők követték el a rablótámadást. Ezelőre őrizetbe vették őket és az eljárás folyik ellenük.

Ha olcsó szörmet akar venni,

Adler szücsböz
kell el menni!!!
Batthyány-u. 2. Fiók Piac-u. 83

SPORTHIREK

Eldöntetlenül mérkőzött
a Bocskay a FerencvárossalFerencváros—Bocskay 1:1 (1:1) — Remekelt a Bocskay védelem —
Kikapott a Harminchármas

Debrecenben nem nagy bizakodás előzte meg a Bocskay vasárnapi mérkőzését, ami érthető is volt, hiszen a Ferencváros a múlt vasárnap valószínűleg lelépte a III. kerületeket, a Bocskay pedig nem a legjobb formájában szerepelt eddigi mérkőzésein. Így aztán annál jobban esett, hogy a nagy lelkesedéssel játszó csapat győzelemnek is beillő döntetlent vívott ki a favoritnak kiküldött Ferencvárossal szemben, amelytől eddig még nem tudott pontot szerezni a Bocskay. Az értékes eredmény kivívásában az érdemoroszlánrésze a védelmet illeti meg, amely két féldíőn keresztül jóformán állandóan állta és visszaverte a Ferencváros sorozatos támadásait. A közvetlen védelem remekelt ezen a mérkőzésen, Budai kiválót nyújtott, Fejér dr beteg is kiváló volt, de különösen jóleső, hogy az utóbbi időben gyöngye Molnár abszolút jól produkált. A halvesor, élén Sághyval, végig bírta az iramot és állandóan szétrombolták a Ferencvárosi támadásokat, ami rendkívül megkönnyítette a közvetlen védelem munkáját. A csatársor nem tudott kellőképpen érvényesülni, mert a Fradi védelem állandóan offszájdra játszott és így csak kiszökésekkkel, tetűtásokkal lehetett operálni. Minden ember megtette azonban itt is a magáét és sokszor hozták veszélybe Amsel kapuját.

A Ferencváros hatalmas iramban kezdte a játékot, de a Bocskay védelem megállta a helyét és a csatárok is támadásba mentek át. A Ferencváros csak a 21. percben tudta elérni a vezető gólját, amikor egy belső kombináció után Toldi éles lövését Budai rem védhette. A gól után a Bocskay támad és Markosnak volna is egyenlítősi alkalma, de közelről Amselbe rugta a labdát. A 25. percben Sághy szép labdát ad előre, amely Semlerhez kerül, aki megszökik, a félpályáról egyedül lefut és a 16-osról éles lövéssel kiegyenlít. A gól után a Ferencváros erősen támad, de a Bocskay védelem erősen állja az ostromot. A II. féldíőben nyomasztó a Ferencváros főlénye, de a Bocskay védelem nagyon jó és mindent pariroz. A féldíő vége felé a Bocskay vezet jó támadásokat, de Semler kapufát lö, míg Mertin biztos helyzetben Amsel kezébe lö.

A többi mérkőzések során a Nemzeti 1:0 (1:0) arányban legyőzte az eddig még veretlen Budai Harminchármas, míg Újpest nagy küzdelem után 3:2 (2:1) arányban győzött a III. ker. FC fölött. A Hungária 6:1 (3:0) arányban győzött a Somogy fölött, az Attila pedig Miskolcon 3:0-ra verte meg a Pécs-Baranyát, Kispeszt—Bástya 0:0.

A bajnoki tabella állása a következő:

1. Újpest	4	4	0	0	13	4	8
2. Budai 33-as	4	3	0	1	12	1	6
3. Ferencváros	3	2	1	0	12	2	5
4. Hungária	4	2	1	1	15	7	5
5. Nemzeti	4	1	2	1	5	5	4
6. Attila	4	1	1	2	5	8	3
7. Bocskay	4	0	3	1	5	10	3
8. Bástya	4	1	1	2	6	13	3
9. III. ker. FC	4	1	1	2	6	14	3
10. Kispeszt	4	0	2	2	5	12	2
11. Somogy	3	0	2	1	0	2	2
12. Pécs-Bar.	4	0	2	2	1	7	2

II. LIGA:

Sabaria—Büköspalota 7:0.
Vasas—Megyer 7:0.

Vac FC—Merkur 7:1.
Terézváros—Józsefváros 3:1.
Bak FC—Kossuth 3:1.
Turul—Zalakanizsa 2:1.

AMATŐRBAJNOKSÁG

DKASE—DVSC 2:2 (2:0)

Bíró: Szabó Kálmán. Végig nagy iramú küzdelem, mely igazságos döntetlent eredményezett. Góllövő: Magyar, Buttkay DKASE, Tencz és Kántor DVSC. 1—1 játékos kiállítva, Jók: Friedl II., Buttkay, Ökrös DKASE, illetve Borsi, Kohajda, Kántor DVSC.

NYTVE—DTE 3:1 (1:0)

Bíró: Szántó. Az öt tartalékkal kiálló DTE rem volt veszélyes ellenfél. Góllövők: Arday (2), Tárkányi, illetve Kántor é11-esből), Milotay, Domasovszky, Sipos NYTVE, Tamási, Fehér, Kántor DTE.

KSE—DMTE 6:0 (4:0)

Bíró: Diller. A KSE durva mérkőzés keretében valószínűleg lelépte ellenfelét. Első féldíőben még csak tűrhető a játék, de szünet után annyira eldurvult a küzdelem, hogy szó sem volt már komoly sportról. A KSE-ből egy játékos kiállítva. Góllövők: Rothbaum (3), Kozma, Bodnár és Farszky.

NSE—NYÖTSE 1:1 (1:0)

Bíró: Schön. Erős iramú meccs, reális eredménnyel. Góllövők: Szikszay NSE és Riszula NYÖTSE. Jók: Wolf, Hegedüs, Salamon, Kazár, Pellák II, NYÖTSE. Berger Hermádi, Bernáth, Szücs NSE.

NYKISE—DEAC 8:0 (1:0)

Barátságos. Bíró Engler.

Második osztály.

NYMTK—NYVSC 2:1 (0:1)

Bíró: Mogyoróssi. Egyenlő ellenfelek küzdelme, mely csak az utolsó percekben dől a munkások javára. Góllövők: Tirpák (2), illetve Luczai. 1—1 játékos kiállítva.

Kisújszállás—Törökszentmiklósi ISE 2:0 (1:0)

Bajnoki. Bíró: Szabó. Botrányos jelenetekben bővelkedett mérkőzés. Góllövők: Juhász és Kiss (11-esből).

Zerkowit—D. Husos 3:2 (2:1)

Bajnoki. Bíró: Kovács. Góllövők: Kalitzky, Schwarcz, Nagy, illetve Szilágyi, Bíró ((11-esből).

IFJ. MÉRKŐZÉS

D. Zrínyi SE—HTE 3:1. Góllövők: Klein László (2) és Orosz (1) a Zrínyiből, illetve Grünfeld. Szabó jó bíró volt.

IFJ. KOÓS GYÖRGY, A KERÜLET EGYIK LEGKIVÁLÓBB VIVÓJA A FŐVÁROSBA TÁVOZIK

A debreceni vívósport egyik legnagyobb ígérete, a többszörös junior bajnok, Koós György itthagya Debrecen és a budapesti Ludovika Akadémia növendéke lesz. Koós György, aki az idén érettségizett a helybeli ref. főgimnáziumban az egész kerület egyik legkiválóbb junior sportmánya volt. Ifj. Koós György a Békessy Béla Vívóklubban tanult vívni, ahol a kiváló Ferenczy Pál volt a mestere. Ferenczy öt éven át tanította Koóst, akivel az utóbbi évtized egyik legnagyobb vívótehetsége távozott el Debrecenből. Még szerencse, hogy katonai pályára ment, ahol a Ludovika Akadémián tovább fejlesztheti páratlan vívótehetségét.

Saját készítményű legjobb butorok

legolcsóbban beszerezhető

Bálint Sándornál Piac ucca 85. (Király-u. 2.)

KÖZGAZDASÁG

Terménytőzsde

A tengerentúli gabonapiacok irányzatát a liverpooli gabonátőzsde is magáévé tette és a mai megnyitásról lényegesen alacsonyabb árfolyamokat jelentettek a legutóbbi zárlatnál, melynek hatása alatt nálunk is lanyhán indult az üzlet és az irányzat fokozatosan lemorzsolódott.

A készáruipiacon is lanyha volt az irányzat, ami nemcsak az áralakulásban, hanem főleg a forgalom megcsappanásában jutott kifejezésre. Buzából összesen csak 36 vagon kelt el a szombati zárlatnál 20—30 fillérrel alacsonyabb áron. A rozs irányzata is lanyha és az ára 30 fillérrel esett vissza. Az alacsonyabb árak mellett mintegy 20 vagon eladását jelentették be.

A budapesti árutőzsde hivatalos árfolyamai: Buza tiszai 77 kg-os 21.80—21.95, 78 kg-os 21.85—22.10, 79 kg-os 22.25—22.50, 80 kg-os 22.40—22.65, felsőtiszai 77 kg-os 21.10—21.25, 78 kg-os 21.15—21.40, 79 kg-os 21.30—21.55, 80 kg-os 21.40—21.65, fejérmegei, dunántúli és pestmegei 77 kg-os 20.90—21.05, 78 kg-os 21.00—21.25, 79 kg-os 21.20—21.45, 80 kg-os 21.30—21.55.

Pestvidéki rozs 15.15—15.30, egyéb rozs 15.15—15.30, takarmányárpa I. 15.75—16.50, takarmányárpa II. 15.25—15.75, felsőmagyarországi sörárpa 20.00—22.00, eszév 17.50—19.00, köles 11.00—12.00, repce 51.00—53.00, tengeri 19.00—19.25, zab I. 15.00—15.50, zab II. 13.25—13.75, korpá 11.00—11.25.

A határidőpiac hivatalos árfolyamai: Magyar buza októberre 21.22—21.01 (21.02), március 23.64—23.46 (23.46), május 24.27—24.25 (24.25), magyar rozs októberre 15.71—15.48 (15.48), márciusra 18.23—17.95 (17.95), tengeri májusra 17.18—17.10 (17.16).

Liverpooli gabonátőzsde.

Liverpool, szeptember 30. A terménytőzsdén a csikágói beszmozgalmat hatása alatt egész délelőtti folyamán tovább folytatódott az árlemorzsolódás. Délig az egyes határidőkre a veszteségek 1 háromnegyed pennit tettek ki, amely mázsánként 45 fillér árcsökkenésnek felel meg. Árfolyamok: buza októberre 8 sh 9 d (26.84 P), decemberre 9 sh 2 háromnegyed d (28.31 P), márciusra 9 sh egynegyed d (29.97 P).

Vizvezetékserelőmesterek figyelmébe!

Az Ipartestület vizvezetékserelő szakosztálya október hó 1-én este 6 órakor szakosztályi ülést tart az Ipartestületben. Tekintettel a tárgyalandó ügyek fontosságára, a tagok teljes számu és pontos megjelenését kéri a szakosztály elnöksége.

A műszerész-, autó- és villamosserelő szakosztály

f. évi október hó 3-án (csütörtökön) este 7 órakor szakosztályi ülést tart az Ipartestület kistanácstermében, melyen igen fontos ügyek is tárgyalás

Esernyőház Piac ucca 83. sz. (Király ucca sarkán.)

Saját készítményű esernyők minden kiviteiben. Megbízható minőség! Olcsó gyári árak. Minden javítás és áthuzás legolcsóbban készül.

alá vétetnek. Ép ezért felkérjük a szakosztály tagjait, hogy az ülésen kivétel nélkül és pontosan jelenjenek meg. A szakosztály elnökség.

VÁSÁROK SORRENDIE:

Október 1-én. Demecser, Beled, Gyömöre, Kocsola (sertés vásár nincs), Homokszentgyörgy, Nagykanizsa (sertés vásár nincs), Sásd (sertés vásár nincs), Szombathely, Tápíószentmárton, Vásárosnamény. Kirakodóvásár: Dunapataj, Hatvan, Ercsi, Balassagyarmat, Debrecen. Állatvásár: Szikszó, Mezőkomárom (sertés vásár nincs).

Október 2-án. Ivánegerszeg (sertés vásár nincs), Kaposvár (sertés vásár nincs), Miskolc, Sárrétudvari, Olaszliszka, Sárospatak, Tököl Kirakodóvásár: Eger, Mezőkomárom.

VALUTÁK.

Argol font	27.70
Belga frank	79.85
Cseh korona	16.98
Dán korona	152.85
Dinár	10.07
Dollár	574.20
Francia frank	22.55
Lengyel zloty	64.35
Lei	3.40
Lira	30.10
Leva	4.16
Német márka	136.80
Norvég korona	152.85
Osztrák schilling	80.65
Svájci frank	110.60
Spanyol pezeta	85.10
Svéd korona	153.75

Ha valódi takarékoságot akar, úgy keresse fel Schimmer Mórnt, ahol már 8 pengőtől egy izléses, jó kalapot vehet. Nagy választék Piac-u. 2. Nagytemplommal szemben.

Sirkövek

minden minőségben s kivételben legolcsóbban beszerezhető Hunyadt-u. 14

SIRKÓRAKTAR.

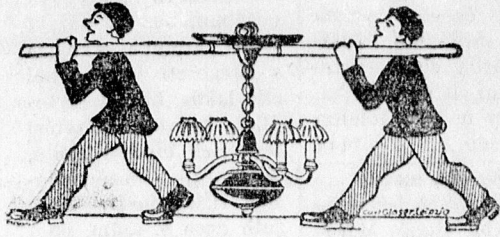
Fürdőkádak
gyermekkádak

Fürdőszoba berendezések, fürdőszoba pipere felszerelések állandó nagy és olcsó raktára

Fülöp Miklós üzletében

DEBRECEN, CSAPÓ-UTCA 3
Telefon: 9-17.

Saját gyártmányu
férfi-, női- és gyermekcipők
 legolcsóbban beszerezhetők
Grünwald cipőüzem, Sas ucca.

Rendkívül olcsón csillárt csakis a
Földvári
 csillárgyárban vásárolhat
SZÉCHENYI UCCA 55. SZAM
 Nézze az árait!
 Egylán u. ma sziv bronzcsillár lakásban felszerelve 16.-P. Ugyanaz négylámpa... 24.-P. Ugyanaz ötlan u... 42.-P.
NAGY VALASZTÉK!

APRÓHIRDETÉSEK

Egyedüli felvételi hely: József kir. herceg ucca 1. Arany Bika épület. Egyszer fizet és két lap: a DEBRECZEN és TISZÁNTÓLI HÍRLAP közli apróhirdetését. — Apróhirdetésekre telefonon felvilágosítást a 7-89. telefonszámunk alatt kaphat.

Levelezés

Harminekilencéves
 nőtlen ember vagyok, róm kath. nőszülni óhajtok, egy hozzám illő, háziasan nevelt leányt, vagy özvegyet, aki nekem egy autót venne. Levelét „Szóke” jelígre a kiadóba. 1479

Tóth Istvánné
 nőiszabó műhelyét, Simonffy ucca 13. szám alá helyezte. 1502

Állást kereső férfiak

Kerékgyártómester
 15 éves fiával gazdaságba ajánlközik. Cím a kiadóban. 1494

Betöltendő állás nők részére

Kifutóleány
 felvétetik Kőváry szücs mester, József kir. herceg ucca 3. 1554

Takarítónő
 kocsit nélkül felvétetik, Kossuth ucca 22. szám első emelet, varroda. 1538

Fiatal
 mindenek leány, koresmába felvétetik, ugyan ott szekér ekbő eladó, Külsővásártér 9. 1543

Cserépkályha
 eladó. Hadházi ucca 16. szám. Péterfia ucca végén. 1527

Fiatal
 bejárónő, azonnal felvétetik, Rothermere u. 55. szám. ajtó 5. 1563

Kifutóleány
 felvétetik, virágüzlet — Csapó ucca 70. szám. 1533

Betöltendő állás férfiak részére

Asztalostanulók
 felvétetek — Bálint Sándor műbútorasztalosnál. Piac u. 85. 980

Egy
 kezdő gépirónő állást keres. Cím a kiadóban. 1474

Komolyabb
 munkásnő gépmunkára felvétetek. Trnka gépműhely. Barna u. 3. 79-a

Megbízható
 mindenek, ki főzésben jártas, jó bizonyítvánnyal felvétetik. Zápolya ucca 4. 1702

Munkásleány,
 tükörüzemben, dolgozott előnyben, felvétetik és egy kifutó fiu. Sipkovits, Nagyvárad u 15. 68a

Egy
 ügyes bejárólányt fél napra felvesz Deákné, Vörösmarty 11. 1478

Bejárónő
 a délutáni órákra felvétetik. Károly Ferenc József ut 68. 1496

Kifutóleányok
 felvétetek. Goldstein Karolinnál. Miklós 5. 1504

Szakácsnének
 perfektül főző felvétetik. Cím: Verbőczy u. 2. a trafikban. 1498

Bejárólányt
 keresek, Czeglédy, Hadházi u. 27. 1472

Ápolónőt
 keresek beteg asszony mellé. Ugyanott nagy ui káposztáshordó eladó. Csemete 10. sz. 1511

Takarítónő
 a reggeli órákra felvétetik. Kovács, Simonffy u. 50. 1513

Flóküzet
 vezetésére intelligens nőt elfogadnék 6—800 pengő készpénzavadvétkel. Ajánlatokat „Flóküzet” jelígre kérek. 1523

Masamód
 segéd- és tanulólányt felveszek. Hosszúné, — Maróthy 40. 1519

Munkásnők
 s kifutóleány felvétetik Vass zsáküzletében. — Piac ucca 6 sz. 1564

Bejárónét
 jobb bizonyítványokkal felveszek, Piac u. 58. szám. II. lépcső. II. emelet. 29. ajtó. 1544

Agilis
 intelligens urak, könyvkiadó cégnél, fix és jutalékra felvétetek, ny. vasútasok előnyben. — Böszörményi út 19. sz. alatt. 1530

Kifutó fiút
 jobb családból azonnal felveszek, Blattner Gyula cégnél, Piac u. 89 szám. 1565

Hetes
 fiatal, szorgalmas — azonnal felvétetik. Némethi, Timár u. 31. 1500

Megbízható
 házmester felvétetik azonnal vagy 15-ére. — Hatvan 60. 1506

Kovácsesegéd,
 gyakorlott tüzimunkás, állandó alkalmazásra, bentkocsiztal felvétetik. Ifj. Varjassynál. 1485

Egy
 majoros téli komencióra kerestetik. Kut u. 20. sz. 1482

Kifutófiu
 egy leány felvétetik. — Agárdi u. 6., üzlet. 1507

Fiatal
 cipésmunkás hétszámomnak felvétetik és egy tanuló. Rothermere 4., cipész. 1521

Kifutófiu,
 16 éven felüli felvétetik. Hatvan u. 28., cukorkagyár. 1522

Egy
 kifutófiu felvétetik. — Belvárosi cipőárúház, Piac 34. 1509

Kifutót
 felveszünk. Szövetkezet. Csapó u. 39. 1508

Eljárásitót
 keresünk, ki lehetőleg autó és műszaki szakmában jártassággal bír. Autóforgalmi. — Hatvan u. 53. 69-a

Fűszerüzletbe
 tanulóit fizetéssel. — vagy ellátással felveszek Zsurzsa, Árpádtér 39. 1253

Két
 jó családból való nagyobb fiút tanulónak, azonnal felveszünk. — Galamb sütőde, Vörösmarty u. 2. 112-f

Oktatás

Németül tanít született német tanerő, olcsón, biztos sikerrel, Rothermere ucca 7. sz. (Kollégium mellett)

Bátorok

Eladó
 egy kettős ruhaszekrény, egy záros láda. Domokos Lajos ucca 15. sz. 111f

Íróasztal
 eladó világos bükkfából. Megtekinthető 9-től 2-ig. Bikabérbáz, 111f

Autó, motor, kerékpár

Kerékpár
 eladó, Simonyi út 5. sz.

Motorkerékpárok
 175 cm. angol AKD. felülvezényelt, OHV. 4 ütemű, 300 cm. angol AKD., felülvezényelt, 200 cm. német Zundap, 1929-es típus, 500 cm., német, Diamant, oldal-kocsis. Kedvező fizetési feltételek mellett megtekinthető raktárban, Csapó ucca 68. sz. Bodnár. 14-a

Varrógép
 és kerékpárját olcsón javítja az új műszerész üzem. Széchenyi ucca 3. Halköz sarok. Kitiűnő varrógépet és kerékpárt, alkatrészeket és tüket kedvező részletre. 1366

Gazdasági eszközök

Eladó
 jókarban levő hintó két lóra való szerszámmal, villanykőfűrészes baltával. Megtekinthető Debreceni Műkőgyárban, Fürdő ucca 2. Telefon 10—93. 67a

Eladó
 Eszterházy új kocsit. — Teleky u. 100. Vasárnap és kedden. 12

Eladók
 szüretelő kádak, literje négy fillér, kisebb-nagyobb hordók, egyenként is, Poroszlai út 53 szám. 1489

Teljes ellátás

Lakásra,
 vagy teljes ellátásra felvétetik intelligens urinő Miklós ucca 26. 1165

Egy nagy szoba
 két személynek, teljes ellátással, vagy anélkül kiadó. Ugyanott német, vagy francia órákat ad hőleséshallgató. Püspöki palota. földszint 21. ajtó. 1510

Két gazdász
 lakást, esetleg teljes ellátást kaphat, tisztviselő családnál, Honvéd u 49. szám. 1493

Ajánlat

Friss tej
 naponta házhoz szállítva, megrendelhető — Zöldfa ucca 14. szám, vagy Károly Ferenc József út 18. sz. Telefon 925. szám. 1058

BAJOMI JÓZSEFNÉ
 tűzifa és széntelepe a pályaudvaron.

Telefon: 8—93. A debreceni üzletvezetőség szerződéses hérfavágója szabályszerű vasuti utalványra előírt segítség alapján házhoz szállít

HASÁBOS ÉS FELAPRITOTT TŰZIFÁT
 továbbá hazai és porosz szenet. Magánosok részére a legolcsóbb beszerzési forrás. 66a.

Cipőfelsőrész-készítő
 műhelyemet Rózsa u. 3. szám alól, Csapó u. 11. szám alá helyeztem át Molnár. 1436

Száraz bükkfa
 II. o. 4 pengő mázsánként, felaprítva, hazaszállítva. Szalon porosz kőszén, belföldi kőszének, tojásbrikett és bányakösz, legolcsóbban kapható, Grünfelc-nél, Csapó ucca 16. sz. Telefon 982. 9-a

Uradalmi tej
 ötven liter, kapható, — József kir. herceg ucca 10 szám. 1135

Szántást
 traktorral azonnalra — vállalom. Asztalos, Honvédtemető u. 31. sz.

Zamatos
 fajborok, literje 64, 72, 80, 1.00, egy nagy üveg Gottschlig Cognac 4.00 egy kg. házi savanyított káposzta 20 fillér, — Glück esemege üzletben, (volt Péterfia) Magoss György-tér 9. — Ugyanott segéd, tanuló és kifutó. felvétetek.

TŰRÖRGYARTAS,
 üvegeslezolás, épület- és portálüvegezés. Sipkovits Béla Nagyvárad (volt Sziv u.) 15. Telefon 3—56. 34f.

„Anny” árul
 garantált nyulszőrkalap 10 pengőtől. Filckalpok minden színben 5 pengőtől. — Alakítás 3 pengő! Csapó ucca 47. Tanulóleány felvesz 5a

PADLÓLAKKOK
 legszebb színekben, magassfényű, kiváló minőségben, nagyon olcsón kapható: Stern festéküzletben, Piac u. 10. Bikával szemben. — Ugyanott patkány- és egérintő, garantált minőségben olcsón kapható.

Soffőr
 vizsgára, szakszerűen, műhely gyakorlattal, csak iss gépműhely. — 19 év óta fennálló soffőriskolája készít elő Ha hivatásos soffőr akar lenni csakis műhelygyakorlattal tanuljon. Erzsébet u. 20. szám. 1576

Poroszszen
 mázsánként 6.80 hazaszállítva, Rosenfeld Kálmán, Salétram ucca 12 szám Telefon 674 1-a

Royal-étteremben
 szerdán, estére hal-estély, előjegyzést elfogadok, Diósi, 1516

Cservágot fa,
 bükkfa, porosz kőszén, hazai szén, legolcsóbban megrendelhető Anyok Károly fakereskedőnél, Varga ucca 11. szám. Telefon 15—18. 1547

Óra- és ékszerjavítások,
 jóállással, óraüzem. Aranyat, — ezüstöt, magas napiárban vesz, Blattner Árpád, Csapó ucca 12. szám. 1541

Poloskairtást
 oyangázzal vagy szabadalmazott szerrel — felelősséggel vállalom. Poloskaszer kapható. Telefonhívó 8411. Kossuth ucca 47. Nánássy. 1388

Fodrászüzlet
 nyílt a Kiss Áron ucca 5. szám alatt. Ára: Borotválás 20 fillér, hajnyírás géppel 30 fillér, frizurára 40 fillér, havi bérlet 1.50. 1476

Vásár áthelyezés
 miatt olcsón beszerezhetők javított kisebb s nagyobb szitali- és tornyos tűzhelyek, üst-házak, hő álló zománczott asztali tűzhelyek, vashűtörök, egyes és páros lemezágycak, — fehér gyerek ágycak, — összesukós vaságycak, mosdók, Dobozi ucca 5. lakatos, zsbváártér.

Új szezonnyitás
 előtt tisztelettel értesítem a hölgy közönséget, fővárosi utamról haza térve, hol hosszabb időt töltve volt alkalmam elsörendű szalonokban az öszidivat modelleket tanulmányozni és azt — megszerezni. — Nálam tett megrendeléseknél a közismert olcsó árakból még 10% engedményt nyujtok. — Bálint Margit, Péterfia ucca 30. szám.

Kárpitos
 munkák, újak, javítások, legolcsóbban kaphatók, Varga, Piac u. 44. sz. udvarban. 433

Angol
 tanítványokat elfogadok. Cím a kiadóban. 20-a

Okleveles
 középiskolai tanár — bármely magánvizsgára előkészít. József kir. h. u. 41. jobbra. 61a.

Csillárjait
 olcsóbban szerezheti be a Földvári-féle csillárgyárban, mint bárhol, Széchenyi ucca 55 sz.

Ablakok
 minden nagyságban készep kaphatók Blattner Kálmán ablakgyártási telepén. Volt Sziv ucca 14. 343

P. 3.80 száraz bükkfa
 II. o. mázsánként, kugliba, hazaszállítva é négy pengő felaprítva szalon porosz és belföldi kőszének, bányakösz, legolcsóbban kapható, Guttmannál Ispótfály ucca 19. szám. Telefon 14-34. 10-a

Kereslet

Gázkályhát
és kis szénkályhát meg
vétre keres, Deutsch
Albert és Fia, Hatvan u
1475

Rákóczi piacon
elvesztett egypár fele-
más harisnya, meg-
találó jutalomban ré-
szesül Bocskay papir-
kereskedésben, Hatvan
ucca 15. szám. 1518

Hentes és mészáros
iparomhoz pénzét tár-
sát keresek, pénzt ma-
ga kezelheti. Cím a ki-
adóban. 1537

Malacot
kettő darab, jól fejlett,
8-10 heteset keres
megvételre a Vegytani
Intézet, Magoss György
tér 18. szám. 1524

Kiadó lakás

Vetni való
búza eladó, egy szoba,
konyha, s speiz kiadó,
Szappanos ucca 17. sz.
alatt. 1526

Kiadó
csöndes udvarban új 4
szoba, konyha speiz, —
novemberre, Jókai u.
46. szám. 1525

Kiadó
szoba, konyha, kamara
jóságtartás megenged-
ve, Acél ucca 15. 918

Egy szoba,
konyhás lakás, (villany
vízvezeték stb) olcsón
kiadó, azonnalra, Bö-
szörményi út 19. 1531

Azonnal kiadó
szép uccai szoba, kony-
ha, speiz, Vargakert, K
Tóth ucca 36. 1520

Kiadó
nagy szoba, konyha s
speiz, üveges verandá-
val, Széchenyi út 36. sz.
alatt. 1529

Kiadó
egy udvari szoba, elő-
szobával, irodának, s
műhelynek, vagy lakás-
nak, esetleg bútorozva
is, november hó 1-re
Batthyányi ucca 15. sz.
alatt. Értekezni lehet
ugyanott az uccai la-
kásban, délután 2-4
óra között. 109-f

Simonfi úti
villamos megálló köze-
lében, három, esetleg
négy szobás, parkettes
új villalaks, fürdő-
szobával, felsőkonyhá-
val, gáztűzhellyel, ese-
répkályhával, azonnal
vagy novemberre kiadó
Értekezni lehet Hun-
gária palota, földszint
elsőajtó, ügyvédi irodá-
ban. Telefon 125. sz.
alatt. 1443

Kiadó
két szoba, előszoba, s
konyha, speiz, október
tizenötödikére, Böször-
ményi út 79 szám 1495

Kiadó
egy szoba, konyha, s
speiz, sertéstartással, s
önálló férfi, vagy női-
szobának, elsejére, —
István út 7. 1473

Kiadó
Burgondia ucca 15. sz.
házban, ötszobás, par-
kettes lakás. Megtekin-
tető délután 3-5-g. —
63-a

Egy
udvari szoba, azonnal
kiadó, Csonka ucca 7.
szám. 1554

Kiadó
október hó 1-ére a Kas-
sai ut 35. szám alatt —
nagy kerttel egy nagy
szoba, konyha, kamara
villany bevezetve, jó
szágtartás megengedve
90f

Kiadó
2 szoba, konyha, elő-
szoba, spájz és mellék-
helyiség. Rother u. 4.
„Jó koma“ vendéglő.
958

Kiadó
egy nagy száraz pince-
helyiség, előpincével, s
raktárnak, vagy hason-
ló célra. Azonnal elfog-
lalható, Batthyányi u.
15. szám alatt. Értekez-
tetni lehet ugyanott az
uccai lakásban. 108-f

Egyszobás,
konyhás udvari lakás
hozzávaló mellékhelyi-
ségekkel október 1-től
kiadó. Simonffy u. 39.
81f.

Háromszobás
mellékkelhelyiséggel azon-
nal kiadó, Boldogfalva
ucca 4. szám. 1566

Háromszobás,
fürdőszobás lakás, —
Andrássy út 22. szám
alatt kiadó. Bővebbet
Liener fényképésznél.
Csapó ucca 1. (L.)

Egy szoba,
konyha, kamara, azon-
nal kiadó, Kar ucca 23.
szám. 1560

November elsejére
négy szobás lakás kiadó
első emeleten, a Fő
uccán. Cím a kiadóban.
1556

Egy szoba,
konyha, azonnal kiadó,
Homok ucca 25. 1483

Kiadó
pincelakás, azonnal el-
adó, nagy konyhaszek-
rény. Szappanos ucca
3. szám. 1551

Négy szoba,
és mellékkelhelyiségek-
ből álló uccai lakás, nov.
hó elsejére kiadó, Jó-
zsef kir. hereg ucca
30. szám alatt. 1-a

Egy szoba,
konyha, speiz kiadó, —
Nyíl ucca 115. sz. 1562

Kiadó
egyedül lakható új la-
kás, szoba, konyha, ka-
mara, nyári konyha,
István út 31-b. 1561

Kiadó
2 szoba, konyha, speiz
hét száz négyszögöl kert
tel, vagy anélkül. Vén-
kertben, Sinay Miklós
ucca 7. szám. 1471

Négy szoba
előszoba, fürdőszoba,
konyhás lakás kerttel
együtt kiadó, Poroszlav
ut 18. Telefon 107.
1389

Piac telepen
2 szoba, fürdőszoba, —
előszobás garzonlakás
Andrássy uton 3 szobás
modern villalaks ki-
adó. Értekezni Piac u.
31, házfelügyelőnél.
1345

Kiadó
udvarra nyíló nagy szo-
ba, kamarával, azon-
nalra, Csokonai ucca
25 szám. 1470

Butorozott szoba

Kiadó
2 különbejárati uccai
csinosan bútorozott
szoba, irodának, rende-
lőnek, lakásnak, Kos-
suth ucca 26. szám,
baloldal. 1529

Különbejárati
uccai bútorozott szoba
azonnal kiadó. Csapó-
ucca 36, jobboldal.
1468

Központon
kiadó bútorozott vagy
üres szoba. Simonffy-
ucca 11. 1503

Ujonnan
berendezett szoba urí-
embernek azonnal ki-
adó. Hunor u. 13. —
Kossák. 1440

Különbejárati
csinos uccai bútorozott
szoba azonnal kiadó.
Csillag u. 69. 1480

Kiadó
azonnal uccai bútoro-
zott szoba. Kapu alatt
balra. Kossuth u. 61.
1484

Csinosan
bútorozott uccai szoba
kiadó. Püspöki palota,
I. 38. 1469

Egy
uccai bútorozott szoba
azonnal kiadó. Rákóczi
ucca 29. Két fiatalnak.
1512

Csinosan
bútorozott szoba ki-
adó. Bikabérbáz, I. em.
8. sz. 1501

Kétágyas
bútorozott szoba azon-
nal kiadó, Vigkedvü M.
ucca 31. szám. 1567

Bútorozott szoba
különbejárati kiadó.
Rákóczi ucca 7. 1545

Igen szép
garzon uccai szoba, kü-
lönbejárattal, azonnal
kiadó, Kút ucca 34. sz.
alatt. 1540

Különbejárati
bútorozott szoba, azon-
nal 20 pengőért, Öt-
malom ucca 1. fűszer-
üzlet. 539

Különbejárati
elegánsan bútorozott
uccai szoba fürdőszoba
használattal, 1-2 úr
részére kiadó, — Si-
monffy ucca 38. 1548

Különbejárati
uccai bútorozott szoba,
fürdőszoba használattal
villanyvilágítással és
teljes őrillátással. —
azonnal kiadó, Varga u
24 szám. 1514

Bútorozott
szoba, 1-2 személy-
nek kiadó, Vigkedvü M
ucca 31. szám. 1532

Butorozott
szoba két egyéneknek, —
esetleg házaspárnak —
konyhasználattal ki-
adó. József kir. 50.
1b97

Különbejárati
egy uccai, egy udvari
bútorozott szoba kiadó
Arany János ucca 48.
szám alatt. 1569

Különbejárati
bútorozott szoba, 1-2
személynek kiadó, Si-
monyi út 13. 1568

Bútorozott
különbejárati szoba ki-
adó, egyetemi hallgatónak,
kiválóan alkalmas
Lehel ucca 11. sz. 1555

Különbejárati
tisza bútorozott szoba,
azonnal kiadó, Kigyó u
12. szám. 1553

Bútorozott szoba
kiadó, Péterfia ucca
36. szám. 1550

Uccai
bútorozott szoba kiadó,
világos pincszoba ki-
adó, Mester ucca 31 sz.
alatt. 1549

Különbejárati
bútorozott szoba, két
vagy három személy
részére kiadó, Varga u.
6. szám. 1552

Különbejárati
uccai bútorozott szoba
kiadó, Széchenyi-kert
Eröss Lajos ucca 6. sz.
1515

Bútorozott szoba
különbejárattal, szolid
nőnek, vagy férfinak
kiadó Vigkedvü Mihály
ucca 27 szám. 110-f

Csinosap
bútorozott szobához
társat keresek. Kigyó
ucca 27. 100f

Különbejárati
bútorozott szoba kiadó
Bundi ucca 15. szám,
1348

Két
szépen bútorozott szo-
ba, uccai, parkettes, —
garzonlakásnak, irodá-
nak, rendelőknek kiadó.
Piac 19. II. em., folyo-
só végén. 1242

Egy
uccai bútorozott szoba
esetleg ellátással ki-
adó. Széchenyi ucca 25
I. emelet. 1314

Üzlet, műhely, raktár

Forgalmas
helyen üzlethelyiség ki-
adó november 1-ére. —
Méliusz tér 15. sz.
1266

Tengerigöré
kiadó, Andrássy út 101
Sestakert. (L.)

Kiadó
17 év óta fennálló pék-
ség, azonnal átvehető,
vagy üzlettársat kere-
sek. Mester u. 44.
1499

Egy
üzlethelyiség azonnal
kiadó. Jánossy ucca 44.
1492

Műhelynek,
raktárnak 3 helyiségű
világos szuterén kiadó.
Kossuth 29. kereszt-
épület. 1341

Eladó ingóság

Egy darab
fekete vászonfedeles
hintó, egy darab kis
sárga könnyű amerika-
ner, lószerszámmal, v.
anélkül és egy prima
Buick túra autó, jutá-
nyos áron eladó. Érte-
kezhetni lehet Bartha,
Ispotály u. 3-b. Telefon
7-85. szám. 1144

280. cm. magas
160 cm széles beüvege-
zett kapu eladó. Maró-
thy György u. 41. 1183

Eladó ház

Alkalmi vétel!
Rákóczi ucca 65 számú
modern úriház, gyönyö-
rű lakásokkal. Alápin-
cézett masszív épület.
Nagy udvar. Bővebb
felvilágosítást a Nagy
Lajos iroda nyújt, —
Csapó ucca 56. 1215

Csonka ucca 16.
számú, ötszobás családi
ház, (kistelkü) eladó.
1542

Eladó ház!
Miklós ucca végén, a
szoboszlói út, Uj ucca
6. szám, adómentes.
1515

Eladó
minden elfogadható
áron. Temető ucca 24.
számú, 25 évig adómen-
tes, üzletes ház, jó mel-
léképületekkel, gyü-
mölcsössele, — Dienes
iroda, Fűvészkert ucca
16. szám. 49-a

Kálmáczhelyi u. 15.
számú egy szoba, kony-
ha, kamarából álló ház
kedvező fizetési felté-
telek mellett eladó. Ti-
szántúli Mezőgazdasági
Hitelintézet, Kossuth u
8. szám. 62-a

Szüretelő kádak
daráló, sajtó, bor eladó
Darabos ucca 61. szám.
1477

Igás szekerek
fuvarosoknak igen al-
kalmassak, alig haszná-
lt állapotban, tengeri
ért is eladók. Eötvös u.
18 szám. 1486

Divány
fotel, festett szekrény
fostett komót, éjjeli
szekrény, vasajtó eladó
Burgondia ucca 15. sz.
alatt. 1490

Szőrmével
bélelt férfi télikabát,
középtermetre eladó —
Baross ucca 11. 1535

Suszter műhely
berendezés, jókarban
levő, azonnal eladó, —
ugyanott egy szabó asz-
tal és szabókályha el-
adó, Kossuth ucca 41.
szám. 1487

Gázkályha,
majdnem új, olcsón el-
adó, „Elysée“ kézimun-
kaüzlet, Piac ucca 73.
szám. 1505

Teljesen új
felálló, olcsón eladó.
Varga ucca 13. 1488

igen olcsón
megvehető a Gohér u.
8. számú szőlő, szüret
előtt nézzék meg és aki
megmeri kérni, én meg
odemarem adni, két
részben is eladó. 1481

Kossuth Lajos
uccában, 50. sz. ház, 1
szoba, konyha, kamara
s üvegezett verandából
álló lakás, kút és sertés
óllal, kedvező fizetési
feltételek mellett eladó,
Tiszántúli Mezőgazda-
sági Hitelintézet, Kos-
suth ucca 8. szám. 65-a

Sürgősen eladó
Mester s Hatvan uccák
hoz közel, Diófa ucca
15. számú szép lakó-
ház, kétszoba, konyha
kamarás lakással nyolc
méteres üvegezett fo-
lyosóval, kerttel, négy-
ezer pengővel átvehető,
Dienes iroda, Fűvészk-
ert ucca 16. 61-a

Eladó
újonnan épült családi-
ház, azonnal beköltöz-
hető lakásokkal. Érte-
kezni lehet Homok u.
127. szám. 858

Szállodának
alkalmas két uccára
nyíló nagytelekkel —
vasútnál levő ház 20
szobával szabadkézből
sürgősen eladó min-
den elfogadható árrért
Erzsébet u. 109., 2-
5-ig. 959

Eladó
sarokház beköltözhető
lakással, Szeremley u.
18. szám. Értekezni le-
het Piac ucca 7. szám.
könyvtárban. 47-a

Eladó föld

Házhelyek
villamos mellett 180-
200 ölesek, hosszú rés
letre, eladók, negyven
pengővel megvehető
Jelentkezni lehet Ma-
rothv ucca 22. sz. (r.

Boesky-kertben
4 szobás, komfortos la-
kással 1 holdas szőlő
eladó. — Értekezni dr.
Böszörményi Béla ügy-
védnél, Piac u. 77.
1207

Birtok bérlet

Kiadó
52 hold tanyásbirtok
fekete föld. Nagyvárad
ucca 18. szám. 695

Kiadó
42 hold fekete tanyás
föld, vetni való búza
kapható, Szalkai ucca
8. szám. 1536

Kiadó
80 kg. búzát termő 2
és fél hold föld, a Hat-
van uccai kertben, —
akár haszonbéri, akár
részes művelés alá. Ér-
tekezés délután 4-6 ó.
között, Garai ucca 20.
szám alatt, a megbizott
nál. 1491

Kiadó
a Kiszepesen 28 hold
föld, bérbe, vagy fele-
be és a Fancsikán har-
mados föld, magot
adok, Eötvös ucca 80.
szám. 1511